ԱՒԵՏԱՐԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,
'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՃԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՓԵՏՐՎԱՐ 12, 1910. Ն՝ 7

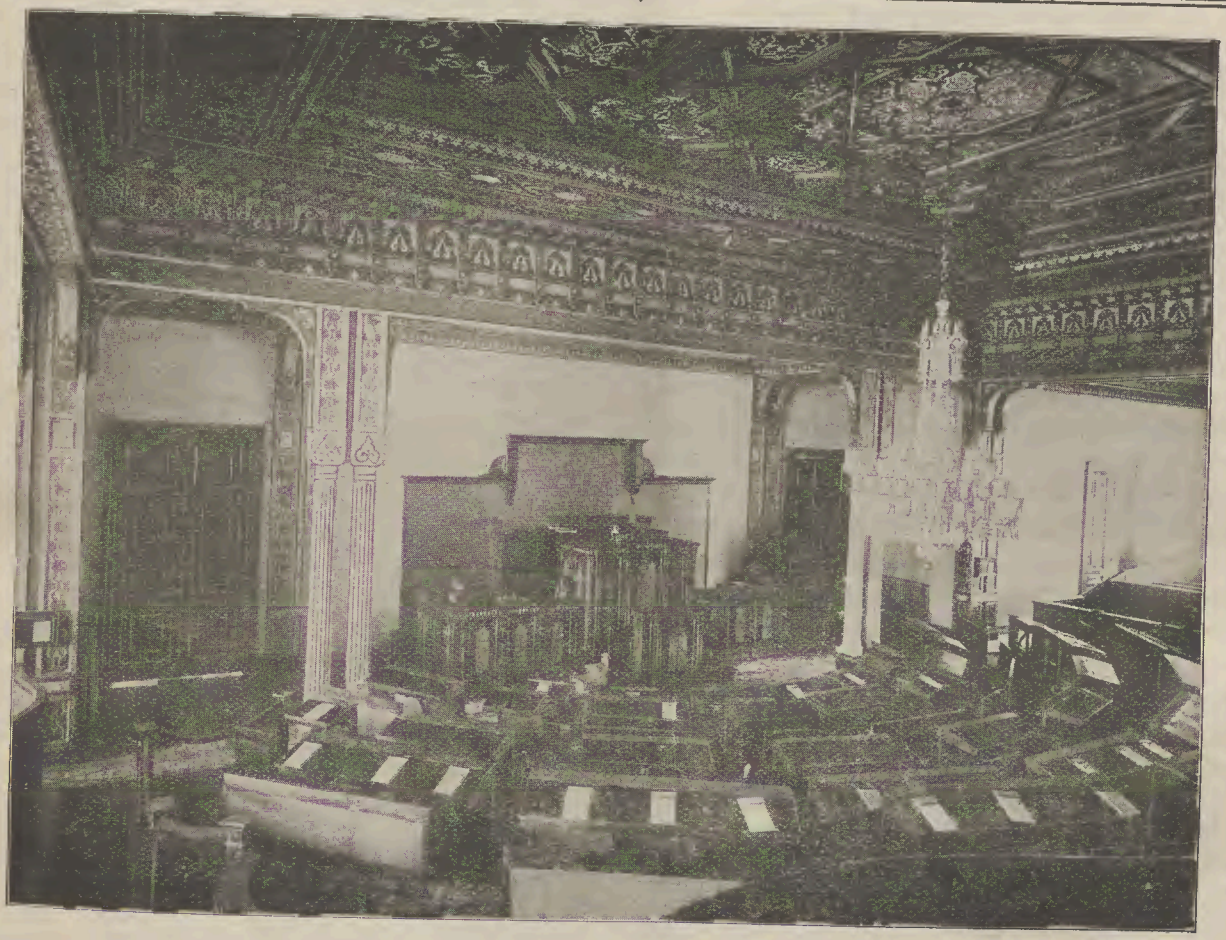

ԶՐԱՂԱՆ ՍԷՐԱՑԸՆՏԱ ՄԷՃԼԻՍ Ի Ա'ԵԱՆ ԻՖԹԻՄԱ' ՍԱԼՕՆԸ

اوه‌داپر هفته‌لق غزته — درسعادتده بابل هاوسده — مدیر مسئول - صمویل ق. هاروتیونیان

ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ԷՐՄԷՆԻԱԿ

ՎԷ ԷՐՄ. ՀՈՒՐՈՒՖԱԹԸ ԻԼԷ ԹԻՒՐՔԱԿ ՀԱՅԹԱԼԸՑ ՂԱԶԷԹԱ

Միւ՝էլլիՖլէր Հ. Մ. Ալէն
Հ. Ս. Պարնըմ
Յ. Գ. Գրիգորեան
Մ. Միճասեան

Պայպըլ Հաուս,
Տէր ի Սա՝ատէթ, Թիւրքիա

ԳԻՆԸ

Սէնէլեսի	40 Ղրշ.
Ամերիկա իլուն	2 Տօլ.
Ինկլիթերա ,,	8 Շիլին
Մէմ. սարէ ,,	10 Ֆրնգ.

Էլտէն Նուսխէսի 40 փր.

Ի՝լանաթ գըյմէթլէրի մի՝թէսիլ

THE AVEDAPER

A WEEKLY PAPER

ARMENIAN, ARMENO-TURKISH.

EDITORS H. M. ALLEN
H. S BARNUM
H. K. KRIKORIAN
M, MINASSIAN

American Bible House
Cons/ple, Turkey

TERMS

An. Subscrip.	Ps. 40
U. S. A.	$ 2
England	Shils. 8
Other countries	Frs. 10

Single Copy 40 Paras

Advertising rates on application

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ Ի ՊՐՈՒՍԱ

Յունուարի մէջ ընդունուած դրամներն և իրեղէններն կը հրատարակենք խորին շնորհակալութիւն մատուցանելով բարերարաց։ Ա. Ն. Մարաշլեան էֆ. 108, Բ. Աճէմեան 35, Վաճառումէ 15, Տօգ. Ճ. Լութֆեան 1 ոչխար, Ս. Մինասեան Զէնկիլէր օրց. 123, Ս. Գ. Սարգիսեան Օրթագիւղ Օրց. 35, Ե. Մ. Քէմալեան Ամերիկա 244, Հաճի Միհրան Տօղրամաճեան Նոր Գիւղ ձիթապտուղ, Զ. Գ. Տօնաթոնեան Պաղտատ 62, Ա. Ն. Մարաշլեան 1 ոչխար, Գ. Ս. Գարբէլեան կերպասի կըտորներ, Կ. Կուրտիկեան 54, Զ. Գուրտիկեան 54, Ատալեան Եղբարք Անդրիա 944, որոյ 708 իրենց նուէրն, Տօգ. Պ. Ատամանտիատես 54, Կ. Ապաճեան Տօպրիճ 22, Զ. Գամճեան Մուտանիա, 100 քաչ ձիթապտուղ, Օ. Տօպրաեան Զէնկիլէր, պուլամա, Գ. Մկրտիչեան և որդի 54. Թաչճեան քոյրեր չաքար, Մ. Գալփագեան Պոլին 108, Իբրանոսեան եղբարք 2 թոփ գապոթ, Պ. Պրուսաեարբսեան 118, Զ. Գոնտաեան Զէնկիլէր Օրց. 196, Ա. Ն. Մարաշլեան 1 սնտուկ մանտարին, Զ. Պէրպէրեան Սէօլէզ 5, Օր. Ս. ուզանեան 100 սիմիտ, Յ. Ալիքսանեան Ատափազար օրց. 70. Տ Յովհաննէսեան 30, Տիկ. Ի. Մինասեան 5, Օր. Ա. Վարդանեան նարինջ, պատ. Թ. Քէնտիկեան 20, Օ. Ս. Կուրտիկեան 15, Գ. Մաւեան 80, Ն. Եավրուեան 20, Պարտիզակէ 410, որոյ 98 Աւետ. Եկեղ. պնակէն, 40 Ժ. Քիւրքճեան, 20 Տօգ. Յ. Տէր Ստեփանեան, 20 Տիկ. Հ. Տէր Յակոբեան, 20 Տիկ. Ն. Հայկազն, 10 Օր. Ե. Նօտուլեան, 10 Օր. Ե. Աւետեան, 5 Տիկ. Ե. Տէմէճեան, 5 Տիկ. Ա. Փանոսեան, 5 Տիկ. Բ. Սէմէրճեան, 5 Տիկ. Վ. Փիրէնեան, 6½ Տիկ. Ե. Տ. Գրիգորեան, 5 Տիկ. Թ. Պարութճեան, 32 Վեր. Տօգ. Ր. Զէմպրս, 20 Տիկ. Ա. Քիւրքճեան, 20 Տիկ. Ա. Գոնտաեան, 20 Տիկ. Տ. Եագուպեան,

(Մա՝պոպը Վ-ը)

ԹԻՒՃՃԱՐԻՑԷ

Լիրա 100 ղրշ.-ան

1910 Յնվ. 23 փետր. 5 Շեւէր գանթար ղրշ.

Պուղդայ	օգդա փրյ.	Թրիէսթէ	116
Անատօլու	սէրթ 54-55	Ռուս	–
»	Բ. 52-53	Գոհվէ 100 օգ.	6-7⅕ լր.
Ոռ	չուվալ ղրշ.	Փէրէնճ	չուվալը ղրշ.
Գըրմա	պիրինճի 95-99	Մըսըր	88-93
Վարնա	94-95½	Բանկոն	103
Մարսիլիա	90-99	Ճափոն	140-155
Աբֆա	օգդա փր.	Ռիզոն	Ֆր. 48½
Անատօլու	Ալա –	Կաղ	չիֆթ թէնէ. ղր.
«	Ա. –	Ռուս, փիտյամըզիչին	28
Թունա	քիլէ 16¼-16½	Թէֆթէ	օգդա ղրշ.
Ֆասուլա	100 օգդա	Էնգլիա, եօղ.	17½-18
Սէլանիք	230-235	Եէ	օգդա ղրշ.
Թրապզոն	190-195	Անատօ.	ղըրմա 7¼-7½
Նեֆուս	օգդա փր.	Փամֆ.	Հալէպ օգ. 8¼
Պալըքէսիր	65	Ատանա	8-8¼
Պիզա	77-78	Աֆեան	օգդա ղրշ.
Սուրիա	65-66	Զիլէ, Ամասիա	
Սուսամ	օգդա փր	Մալաթիա	
Մէրսին	111½-112.		

Յունվ. 26 Փետր. 8, 1910,

ԱՐԲԱՖԻՑԷ.	Էսհ միւպէտ. գփնտը.	Լ. Օ.	103 22
Շ. Տէմիր	Եօլ. Թահվ. »	Ֆրգ.	214 87
Ա. Գրէտի	Ֆոնսիյէ Էժիպսիէն »		319
Բ. »	» »	»	267
Պանգ Նասիոնալ	տը Կրէս »		425

Մէճիտիյէ	ղրշ. 108 7	Գրըժից	ղրշ. 50
Մէթալիք	ղրշ. 100	Լիրա Ինկլիզ	» 110 35
Կիւմիւշ ուֆգ.	» 104 35	Կմշ. մեթ. 6սը	» 59
Նափոլէօն	87-17	Գարպոն գա՝իմէ	8 59

Վէզիր Քէօփրիւլիւ Մեհմէտ Աչրգկէօզեան հաստատ Ագքիպրիթեան, 1896ում չէհրիմիզէն Ատանայա կիթմիշ տիր. Միւմանլէյն գարա կէօզլիւ, գարա գաչը, օրթա պոյը էսմէր պէնզլի 35 հաչընտա պիր քիմսէ՝ տիր։ Անըն նէրէտէ պուլունտըղընը պիլինէլէր լութֆէն Ա-էոոբէր վասրթասըլէ մա՝լիումաթ վէրսինէլէր։

ԱՒԵՏԱՐԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,
'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆԳՈԼ, ՓԵՏՐՎԱՐ 12, 1910. Ն՝ 7

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԱՐ

ՔԵԱՄԻԼ ԽԷԼԱՍ
(Ց. Գ. Գ.)

ՔՐԻՍՏՈՍ տիւնեայա քեամիլ խէլաս կէթիրմիշ տիր։ Լաքին պու քեամիլ խէլաս նէտէն 'իպարէթ տիր։

Պու խէլասըն իւչ ասրմլարը օլուպ պունլարըն պիրինճիսի Ալլահ էյէ թեամիլ Դ-սալէհէ տիր։ Ատէմին Ալլահ իլէ միւլագաթ էտէ պիլմէսի էօնիւնտէքի իւք մանի' 'ատիլ օլան Ալլահէն ատէմին կիւնահընտան տօլայը հիսս էթտիյի նախօշնուտի տիր։ Պունուն օրթատան գալտրրըլտըղընա տա'իր ատէմ էմին օլմադ կէրէք տիր։ Պու հիսս իսէ Ալլահէն տէրուենի հայաթընա 'ա'իտ օլտըղընտան, պու պապտա ինսանա վէրիլէն թէ"մինաթլար քէնտինի իչնա' էտէմէյօրլար։ «Ցիլան ֆիլան չարթլարը իճրա էտէրսէն Ալլահ քէնտի նախօշնուտիսինի սէնտէն գալտրրաճադ տըր» տէյէնլէրին սէօզիւնէ ինանամատըղընտան, օ տա'իմա գուրպանլարը թէքրար, չէրի'աթլարը թէճտիա էթմէքտէ տիր։ Պու սէպէպտէն հէր հանկի տինտէ եախօտ մէզհէպտէ Ալլահէն նախօշնուտիսինին գալտրրըլմասը պիր թագըմ չէրա'իթէ բագթ էտիլմիշ իսէ օրատա թա մէզարա գատար, հաթթա մէզարտան էօթէտէ պիլէ գալպտէ թէ"մինաթ հասըլ էտիլէմէյօր։ Կիւնահքեար մէզարտան էօթէտէ պիլէ 'ազապ չէքմէյէ, եախօտ պիր եօլ իլէ կիւնահլարը իչիւն քէֆարէթ էթմէյէ մէճպուր էտիլիյօր։ Քրիստոս պու մանի'էյի քիւլլիյէն եէնի վէ մա'գուլ օլան պիր եօլատա տէֆ' էտիպ ինսան բուհունը թէսքին վէ թէ"մին էյլէմիշ տիր։ Օնուն ատէմէրէ վէրտիյի միւժտէ Ալլահէն 'աֆվ էթմէք չարթլարը տէյիլ, անճադ Ալլահէն գալպէն 'աֆվ էթմիշ օլտըղը խապէրի տիր, վէ պունու գուրու պիր խապէր մագամընտա թէպլիղ էթմէմիշ, անճադ Ալլահէն ինսանը գալպէն 'աֆվ էթմիշ օլան Քրիստոս պու միւսալահայա ճէլպ ու տա'վէթ էթմէք իչիւն թէնէզզիւլ էթտիյինի, վէ օնու պու չէյէ գանտըրանատէք քէնտիսի (Ալլահ) էլէմ չէքմէքտէ իտիյինի օնու քէնտի քէլամըրը վէ պիւթիւն հայաթըյլա խսպաթ էթմիշ տիր։ Պինա'էն'ալէյհ Ցիսուսըն պու խապէրինէ ինանան քիմսէ իչիւն Ալլահէն գալպինտէն 'ատալէթ նախօշնիտիսի գալդմըշ իտիյի, պիր էմր ի վազը' տըր։ Լաքին պիր ատէմ Քրիստոսըն վէրտիյի պու խապէրէ ինանա պիլմէք իչիւն քէնտինին բուհի ահվալընտա պիր թագըմ թէպէատիւլաթըն վուգու'ը' էզճիւմլէ ատէմ կիւնահէն մէնֆուր պիր ֆի'իլ օլտըղընը, Ալլահէն հագգ իւղրէ պու խուսուստա նախօշնուտի հիսս էթտիյինի, վէ քէնտի հայաթընտա վուգու' պուլան վէ քէնտինի բահաթսըզ էտէն պա'զը հալարըն քէնտինի Ալլահ իլէ ի'թիլաֆա կէթիրէճէք վասըթալար օլտուղունը տույմասը էլզէմ տիր։ Իմտի կիւնահընտան նէֆրէթ էտէն վէ 'ատալէթին նախօշնուտիսինտէն գօրգան պիր քիմսէ Ալլահէն քէնտինի պու հալտան խէլաս էթմէք իչիւն չալըշտըղընա էմին օլունճա, պու էմնիյէթ օնուն տէրուենինտէ սէլամէթ հասըլ էտէր, վէ միւսալահա ատէմին քէնտիսինին տէ գալպինտէ պիր էմր ի վազը' օլուր։ Պու միւսալահա թէ"մինաթը ֆիլան կիւնահլարտան ազատ օլմուշ օլմադ տէյիլ, անճադ գալպին Ալլահա տէօնմիւշ օլմասը հիսսի տիր։ Միւսրիֆ էվլատ «Գալպզպ, փէտէրիմէ վարայըմ.» տէտիյինտէ ճիւմլէ փաչավրասը տահա իւզէրինտէ իտի, գարնը աճ, վէ խանէտէն ուզադ իտի։ Լաքին փէտէրինէ տէօնմիւշ իտի։ Վէ փէտէրինին քէնտիսինի սէվէր իտիյինի էյի պիլտիյինտէն չիմտի քէնտի գալպինին տէ փէտէրինէ տէօնտուրյունիւ

պիլերէք միւսալէհանքն թէմամ օլտուղունա էմին իտի։ Իմտի պիր քիմսէ Ալլահքն տիւնեայը օ տա-հա կիւնահքեար իքէն սէվիպ քէնտի Իպն ի վա-հիտինի վէրմիշ, վէ Քրիստոսա քէնտինի 'աֆվ էթմիշ օլտըղընա ինանըրսա պու ատէմ քէնտի-նին ինանտըղընը տա տօղրուտան պիլտիյի իչիւն միւսալահա հագգընտա քեամիլ էմնիյէթ հիսս է-տէր։ Պու միւսալահա քեամիլ տիր։ Պէօյլէ պիր քիմսէ Ալլահքն 'ատիլ ղազալընտան խէլաս պուլ-տուղընա, վէ քէնտի իչիւն ճէհէննէմ գալմատը-ղընա էմին օլուր։

Քեամիլ խէլասքն իքինճի ատըմը խոոոսի էնա-հլաբդան գոբնոլմագ տըր։ Ատէմ կիւնահտան նէֆրէթ էտիպ Ալլահքն 'աֆվ էտէն գալպինէ քէն-տի քէնտիսինի աթմագա Ալլահ իլէ պարըշտը։ Ի-բատէթի վէ հայաթը տօղրու թարաֆա տօնտիւ։ Լաքին հայաթքն թէֆէրրիւ'աթը քեամիլ օլմատը։ Միւսրիֆ էվլատ փէտէրինին ազուշունա տիւշտիւ, լաքին տահա եէնի էլպիսէ վէ եիւղիւք կիյմէտի։ Ճանը տօյտու լաքին տահա գարնը տօյմատը։ 'Ալէլ 'ումում հէր թէվպէքեարքն իլք տէֆ'ա տիգգաթքնը ճէլպ էտէն պիր կիւնահը օլուր. պու էնատա կէօղիւնէ կէօրիւնմէյէն պաշգա կիւնահլարը վար տըր։ Իրատէթինտէ էսքի 'ատէթլէր, պէյնինտէ էսքի իզլէր վար տըր։ Պիր ֆօթօղրաֆ չէքիլ-մէքլէ բէսմ պիթմէզ բոնոշ լազըմ տըր։ Քրիս-տոս պու խուսուսի կիւնահլարը տա պիրէր պիրէր ալըր վէ օնլարը քէօքիւնտէն չէքէրէք ատէ-մի օնլարքն էլինտէն խէլաս էտէր։ Ցիսուս կիւ-նահ մէրէմէթճիսի տէյիլ, քէօքտէն չէքէն տիր։ Գալպէ միւրաճա'աթ էտէր, գալպտէն փաքլըգ, գալպտէն 'աֆվլըգ, գալպտէն սէվմէք թալէպ էտէր։ Ալլահ իլէ պարըշան քիմսէ 'էօմրիւնտէ կէօրտիւ-յիւ գուսուրլարը պիրէր պիրէր էլէ ալըր վէ օն-լարը քէօքտէն թէմիզլէր։ Քէօքտէն թէմիզլէյէ պի-լիր, չիւնքի գալպի Ալլահ թարաֆքնա տէօնտիւյիւ իչիւն կիւնահ օրատա քէօք թուրթամազ։

«Եէնի հայաթ»ա թալիպ օլանլար պա'զէն պու խուսուստա իքի եանլըշ էտիյօրլար, էվվէլա «Պէն քեամիլ ատէմ օլայըմ» տէյօրլար, վէ պիր միգտար չապալատըգտան սօնրա «Պէն քեամիլ ատէմ օլ-տում» տէյօրլար։ Պու արզու տա եանլըշ, պու գանըշ տա եանլըշ տըր։ Պու ատէմլերին տէյէճէյի չու իտի, «Պէն Քրիստոս իլէ ը- կիւնահըմը տէֆ' էտէճէյիմ,» վէ պունա չալըշտրգտան սօնրա, «Պէն պու կիւնահըմտան Քրիստոս իլէ ազատ օլտում։» Պու օլուր, հաթթա օլմալը տըր։ Պիր միւ"մին քէն-տի հայաթքնտա Քրիստոս իլէ պա'զը խուսուսի կիւնահլարքնը քէօքիւնտէն չէքմէյէ դատիր օլմամըշ իսէ, օնուն բուհանի հայաթքնտա մութլագա պիր նօգսան եա խասթալըգ վար տըր։

Քեամիլ խէլասքն իւչիւնճիւ ատըմը պէ-ռէ-հա-յոնքն մանի'էսիզ ճէվէլանը տըր։ Պու հայաթտա պիր չապա վար տըր։ Ագընտալարա գարշը քիւբէք չէ-քէյօր իզ։ Թէվէրրիւս էթտիյիմիզ մէյլէր, մուհի-թիմիզ, թա'լիմիմիզ, 'ագլի հուտուտըմըզ, ճէսէ-տին ահվալը, մատտի 'ալէմ, վէ սա'իրէ վար, բու-հանի հայաթըմըզ պու գուվվէթլէր սէպէպինտէն մանի'էսիզ պիր ճէվէլան օլմայօր։ Պու մանի'էսիզ հայաթքն արասընա փէյինէ նա"իլ օլույօրըզ։ Լաքին պու պապտա քեամիլ խէլաս անճագ քեամիլ գուվ-վէթլէր վէ քեամիլ մուհիթ իլէ միւմքին օլուր։ Վէ պու հալ անճագ Քրիստոսքն պիզէ վա'տէյէտիյի «գօնագլար»տա միւմքին օլաճագ տըր։ Պիր ազ-տան ճէսէտին մանի'էլէրինտէն, տիւնեանքն թէ-պէտտիւլաթքնտան, զէմինի բապքթալարտան ա-զատ օլուպ, անը օլտըղը կիպի կէօրէճէյիմիզ 'ալէմէ վասըլ օլտուղումըզտա, օ զէման հայաթ ը բու-հանիյէմիզ մանի'էսիզ պիր սուրէթտէ ճէրէյան էտէճէք, վէ քեամիլ խէլասա նա"իլ օլաճաղըզ։

Պուրատա քեամիլ թէ"մինաթ վէ քեամիլ թէ-գատտիւս, օրատա քեամիլ հայաթ։

«Զիրա անքն վասրթասըյա Ալլահա թէգար-բիւպ էտէնլերի քեամիլէն խէլաս էթմէյէ գատիր տիր» ('Իպր. 5։ 27։)

ՃԻՒԶԷՓՓԷ ՄԱԾԾԻՆԻ, ՀԱԳԻԳԻ ՎԱԹԱՆՓԷՐՎԷՐ
(Հ. Մ. Ալէն)

ԻԹԱԼԵԱՆ վաթանփէրվէրանտան Ճիւզէփփէ Մաճ-ճինի 1805տէ Ճէնովատա տիւնեայա կէլմիշ տիր։ Կէնճլիյինտէ թաղեիգի ալթընտա Իթալիա-նքն ահ ու էնին էթմէքտէ օլտըղը ֆէնալըզլարտան զայէթլէ միւթէ'էսսիր օլտըղընտան, Իթալիանքն հուրրիյէթի իչիւն չալըշըպ չապալամաղա գարար վերտի։ Միւշարիլէյն գուարէթ ի էտէպիյէսինի միւ-քեմմէլէն թէվսի' էթտիյինտէն մուհարրէրաթը հէր քէսին նաղար ը տիգգաթքնը ճէլպ էթմէյէ պաշլա-տը։ Թէշքիլաթ ը խաֆիյէ իչինի թէրթիպ էթմէք-լիյէ քէմալ ը ֆա'ալիյէթլէ չալըշըր իքէն էլէ վէ-րիլտի վէ Սավոնա գալ'ասընտա հապս էտիլտի։ Ալ-թը այ տէվամ էտէն վէ եէկեանէ ըէֆիգլէրինին թէվզիֆխանէսինտէն կէօրտիւյիւ տէրեա վէ սէմա մէնզարէսի, Ֆ. Մուգատտէս, Թասիթըս, վէ Պայ-ըընտան 'իպարէթ օլտըղը իշպու հէնկեամ միւ-չարիլէյինին հայաթքնքն պուհրան նօգթասը իտի։ Օ պու սայէտէ քէնտի «Ռէսալէթ»ինին նէտէն 'իպարէթ օլտըզընտան խապէրտար օլտու վէ վըրօկ-ըամքնը թանզիմ էյլէտի։ Պու փրօկրամ ազ վագթ-

տան կէնճ Իթալիա Փրօկրամը մագամընտա պիւթիւն էվրօփատա նամտար օլտու։ Պու փրօկրամ մուճէպինճէ Իթալիա խարիճի վէ տախիլի մէզալիմտէն թախլիս վէ պիր հիւքիւմէթի ճիւմհուրիյէ ալթընտա թէվհիտ էտիլէճէք իտի։ Իշպու հարէքէթին տիւսթուրը Ալլահ Վէ Ճէմա'ատ իտի։ Պու վագթտան Ի'թիպարէն Մաձձինինին սէրկիւզէթի՝ ֆասըլէսիզ ֆա'ալիյէթ, մահպուսիյէթլէր, տար գուրթուլուշլար, թէ'ատտիյաթա վէ էն չէտիտ նէվ'տէն էլէմ ու իզթիրապլարա տիւշար օլմալարը պիր գայտընտան 'իպարէթ տիր։ Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր միւմահիէյհ քէնտինին պէօյիւք հէտէֆ ի ամալը նէթիշմէք իշինտէ ասլա սէնտէլէմէտի։ Վէ լաքին 'ագըպէթ պիր 'աֆվ ը 'ումումի իլէ անը 'ալէյհինտէ վերիլմիշ օլան ի'տամ գարարը լազվ էտիլտիքտէ, միւշարիէյհ «Իթալիայը սա՞իր պիլճիմլէ զէմինի չէյլէրտէն զիյատէ սեվմիշ օլմասընտան պու կիպի պիր նիսեան (ունութմագլըգ) վէ 'աֆվ թէքլիֆինի դապուլ էթմէտի։»

'Ալէլ աղլէպ Մաձձինինին հայաթընը հէտէֆ ի ամալը պաշա չըգարըլտը վէ 1872տէ վէֆաթ էյլէտիինտէ Իթալիա փարլամէնթոսը իլէ Իթալիա միլլէթի պիւթիւն 'էօմրիւնիւ քէնտի վաթանընը հուրրիյէթի ուղրունա ֆէտտա էթմիշ օլան վաթանփէրվէրէ ասար ը իհթիրամ կէօսթէրմէք իւզրէ այաղա գալգտըլար։

Կէնճ Թիւրքիա՝ Մաձձինի նիւմունէսինտէն ատէմլէր, մուգթէտիր վէ նէֆսֆէտտաքէար վաթանփէրվէրլէր պուլմաղա չալըշմագտա իսկ տէ, չու հագիգաթ պագը տըր քի Ալլահա տիրի պիր իմանը վէ Անը դավանիյի ի պահիրէսինէ չալմաղ պիր սատագաթը վաթանփէրվէրլիյին էսասընը թէշքիլ էթտիյինի փէք ազ քիմսէլէր անլարլար։ Իշպու տէտիյիմիզի իսպաթ իշիւն Մաձձինինին մուհարրէրաթընտան պիր գաչ ֆրգրալար իգթիպաս էտէր իվ։ «Ալլահ մէվճուտ տըր։» Իշթէ Մաձձինինին մէպտէ ի հարէքէթի օ տըր։ Ալլահը վարլըգը հագգընտաքի հասսիյաթտա, եա՞նի 'ազ ու ֆիքր գուլլանմայարագ եէքտէն տէրք ու հիսս էյլէտիյի հագիգաթլարտա միւշարիէյհ սայքի պիր էհլի թէսավվուֆ (գնոսիս) վէ Ալլահը ճէլալ վէ 'ազամէթինի քէմալ ը չէվգլէ ի'լան ու պէյան խուսուսընտա քիւլիյին պիր փէյղամպէր իտի։ «Մի՞ւքէվքէպ (եըլտըզլարը փէք ա'լա կէօրիւնտիյիւ) պիր կէճէտ եախոտ ճան ճիյէրլէրին մէղարլարը եանը պաշընտա եախոտ չէհիտլէր հուզուրընտա Ալլահը ինքեար էտէպիլէն պիր քիմսէ՝ զայէթլէ պէտագախթ տըր եախոտ զայէթլէ ֆասըգ տըր։» Միւշարիէյհ Իթալիա 'ամէլէսինէ խիթապէն եազար իքէն տէյօր քի, «Սիզին վազիֆէլէրինիզին ասլ ու մէնշէ՞ի Ալլահտա տըր։ Վազիֆէլէրինիզին թահտիտի Անը գանուն վէ չէրի՞աթընտա տըր։ Օլ գանուն վէ չէրի՞աթին թէտրիճի՝ քէչֆ ու թաթպիգի իսկ ինսանլարը իչի տիր։» «Ա՞իլէ գալպ մէմլէքէթի տիր։» Մաձձինինին մէթրուք գօվլանան հայաթընը պիլճիմլէ բիդգաթ վէ թէ՞էսսիւրաթը իշպու քէլամ իչինէ տէօքիւլիւր վէ պիր քիմսէ կէօզէրի տօլուգմագսըզը սայքի անը օգույամազ։ «Հալ ու քէյֆիյէթլէրինին միւսա՞ատէսիզլիյինտէն 'ա՞իլէնին պէրրագ սաքին հայաթընը իշպու մէլէյին ('ա՞իլէնին) գանատլարը ալթընտա կէչիրէմէմիշ օլան քիմսէնին բուհընտա պիր մէլալէթ կէօլկէսի վէ գալպինտէ հիչ պիր չէյին տօլտուրամայաճաղը պիր պօյլըգ վար տըր վէ պէն քի պու սահիֆէլէրի սիզին իչիւն եազըյօրըմ, անը պիլիրիմ։ Էյ 'ա՞իլէնին մէսէրրէթ վէ թէսէլլիլէրինէ մալիք օլանլար, սիզին իշպու մէլէյինիզի խագ էթմիշ օլան Ալլահա համտ ու սէնա էտինիզ։» Դատընլար հագգընտա պունտան տահա թաթը պիր մէտհիյէ օգունմըշ մը տըր։ «Ա՞իլէ մէլէյի գատըն տըր։ Վալիտէ, զէվճէ վէ հէմշիրէ սըֆէթիյլէ, գատըն հայաթընը նիւվազիչի, հայաթընը զահմէթ վէ մէշագգաթլարը իւզէրինէ տէօքիւլէն 'աշգ ու մուհաբպէթին հէր նէվ' տէրտ ու էլէմի թէօքին էտէր հէլավէթ վէ լէթաֆէթի, ինսանլարը հըֆզ ու հիմայէ էտէն 'ինայէթ ի Իլահիյէնին ինսան իչիւն պիր ին'իքեասը տըր։»

Շու խուսուսա խասսէթէն նազար ը միգգաթ ճէլպ էտէրիզ քի Մաձձինինին աթաբզը իլք ատըմ ատէմլէրին պաշլըճա քէնտի հուգուգլարը հագգընտա տէյիլ, անճագ քէնտի վազիֆէլէրի հագգընտա տիւշիւնիւպ թաշընմալարը լազըմ կէլտիյինէ անլէրի գանաբրմագ օլմուշ տըր։ Պիզէ էօյլէ կէլիյօր քի պու՝ պիլճիմլէ հագիգի 'Օսմանլը վաթանփէրվէրանընն նազար ը Ի'թիպարա ալմալարը լազըմ կէլէն պիր փէյղամ տըր։ Պու կիպի պիր սրրատա հուգուգ ը չալխսիյէ իչիւն եայարա չըգարմագ անճագ գարմագարրշըզլըգը միւնթիճ օլուր իսկ տէ, հէր քէս քէնտի իւզէրինէ նէ գատար պէհալըյա մալ օլաճաղընը հիչ նազար ը Ի'թիպարա ալմայարագ, քէնտի վազիֆէսինի իֆա էտէճէք օլսա, Թիւրքիա էօյլէ պիր գուվվէթէ մալիք օլուր քի էճնէպի վէ եէրլի հիչ պիր զաար ու զուլմ անա գարշը տուրամազ։

Մաձձինի՝ պիր Իթալեան վաթանփէրվէրտէն զիյատէ պիր չէյ իտի։ Միւշարիէյհ պիր միւսլիհ վէ պիր ինսանփէրվէր իտի։ Օ պիւթիւն էվրօփայա տաղըմըշ մէնֆի Իթալեան վաթանփէրվէրլէրէ խիթապէն չէօյլէ եազըյօր։ «Պիւթիւն

Եվրոպա ագվամբնըն վէ Եվրոպա վասբթասբյէ պիւթիւն նէվ՝ ի պէչէրին 'ուսմուսի իսլահընտան վէ ուխուվվէթինտէն մա՝տա սիզին իչիւն հիչ պիր իւմիտ ի սէլամէթ եօգ տբր։ Իմտի Էյ պիրատերլերիմ, կէրէք վազիֆէլերինիզ, կէրէք քէնտի մէնֆա՝աթընըզ նօգթա ի նազարընտան պագարագ սիզին իլք վազիֆէլերինիզին —օլ վազիֆէլերին քի անլերի իճրա էթմէքսիզին 'ա՝իլէ վէ վաթանա գարշը իֆասընա պօրճը օլտբզընըզ վազիֆէլերի իֆա էտէմէզսինիզ— նէվ՝ ի պէշէրէ գարշը օլտբզընը ունութմայընըզ . . . ։ Հէր հանկի մէմլէքէթտէ պուլունուր իսէնիզ պուլունընընզ ինսան հէր նէրէտէ հագգ, 'ատալէթ վէ հագիգաթ ուզուրընա չապալայօր իսէ, իչթէ սէնին պիրատերին օրատա տբր։ Հէր նէրէտէ զուլմ ու ի՝թիսաֆ եիւզիւնտէն խաթատան, հագգսըզլըգտան վէ զատրտան միւթէզարրիր օլան պիր քիմսէ վար իսէ, իչթէ պիրատերին օրատա տբր։ Ազատլար վէ էսիրլեր, պիզիմ հէֆիմիզ պիրատերլեր իզ։»

Լաքին Մաձձինինին չիմտիքի անլաչըլան մա՝նատա պիր սօսիալիսթ օլտբզընը հիչ քիմսէ զանն էթմէսին։ Պիլ՝աքս ճիսմանի բէֆահ վէ սա՝ատէթի զայէ ի հայաթ 'ատտ էտէն պիլճիւմլէ նազարիյաթ ը իճթիմա՝իյէի թագպիհ էտէր իտի։ Միւշարիլէյհին էն զիյատէ էհէմմիյէթ վերտիյի չէյ ալչագ ու էվսաֆըն թէհզիպի իտի։ 0 'ագլի վէ բուհանի հայաթըն ֆէյզ ու պէրէքէթլերինին պիլճիւմլէ ատէմլերին միւչթէրիք օլաճագլարը իլահի մէվհիպէլեր օլտբգլարընը թա՝լիմ էթմէյէ չալըշըր իտի։

Պիզ պիլճիւմլէ կէնճլերիմիզէ իչպու 'ալիճէնագ վաթանփերվերին միսալընը էյիճէ նազար ը միւթալա՝այա ալմալարընը վէ քէնտի քէնտիլերինէ «Պիզ Մաձձինինին մի՝յարը քէմալընա եէթիչմէք իւզրէ եաչամաղա չալըշըյօր մբյզ։» տէյիւ սօրմալարընը թավսիյէ վէ իւթար էտէր իզ։

ՈՒՖՈՒԳ
(Հ. Մ. Ալէն)

Ինկլիզերա էնրիքոպոնը. Ինկիլթերրատա ինթիխապ միւճատէլէսի նիհայէթփէզիր օլմուշ տբր։ Անընն նէթիճէսի պա՝զը թարաֆլարտա խայը հայրէթի մուճիպ օլմուշ վէ Ինկիլթերրանընն միւհիք պիր իֆրաթփէրէսթիյէ սալիք օլաճաղընը կէօրմէք իւմիտինտէ պուլունանլարընն իւմիտի պօչա չըգմըշ տբր։ Եէքտիկէրլերի իւէ օղրաչան ֆբրգալար տրասընտաքի միւնազա՝ա չէտիտ օլմուշ տբր։ Արա սբրա պու միւնազա՝ա սայքի պիր մուհարէպէ ի մուգաթէլէքեարանէ չէքլինի ալբյօր իտի, վէ խաբիճատէ պուլունանլար՝ մէզքիւր միւնազա՝այը էնտիչէ վէ ինթիզար հիսսիյաթբյէ մէմզուճ պիր ատուղու իւէ սէյր էտիյօրլար իտի։ Վէ լաքին չուրասընը իլսթար էտէճէք սբրա կէլմիշ տիր քի հիւքիւմէթ ի մէչրուութէ Ինկիլիզ թօփրաղը իւզէրինտէ պիր թէճրիպէ տէյիլ, անճագ եիւզէրճէ սէնէլէրատէն պէրու Ինկիլիզէրին էֆքեարընը իչպա՝ էթմէքտէ պուլունմբշ օլան պիր ուսուլ տբր։ Էհալինին արա ի 'ուսմուսիյէսի Ինկիլթերրատա հալա հաքիմի մութլագ տբր, վէ Ինկիլիզ գավմը անընն հիւքմիւնէ քէմալը իթա՝աթ վէ հիւսն ի բիզա իւէ սէրքիէրու էտէր։ Իչպու չէտիտ միւճահէտէ մահզա հավայը պէրրագլաչտբրմբշ, վէ էն մուհիմմ մէս՝էլէլերէ տա՝իր հիւքմ ֆէրմա պուլունան պիր թագըմ չէքք ու չիւպհէլերի իղալէ էյլէմիշ տիր։ Էհալինին սէտասը եանլբշ անլաչբլամազ պիր վիւզուհ իւէ սէօյլէմիշ տիր։ Իքի պաչբճա ֆբրգալարընն հիչ պիրիսինին տիկերի իւզէրինէ էօյիւնմէյէ սէպէպի եօք տբր։ Հէր իքի ֆբրգանընն իֆրաթփէրէսթլերի ափանսբզ պիր սէտտ ի միւմանա՝աթա օղրամբչլար տբր։ Արաի 'ուսմուսիյէնին հիւքմ ու գարարը չու տբր քի Ինկիլթերրա քէնտինին մէսալիք ի գատիմէսինտէն 'ալէլ՝աճէլէ բիւճու՝ էթմէյէճէք տիր, վէ պիլ ճիւմլէ իսլահաթ ը մուգթազիյէ՝ ինգլլապ փէրէսթիյին հէր չէյի իսլալ էտէր թարզ ու ուսուլարը իւէ տէյիլ, անճագ թապի՝ի վէ ահքեամ ը մէչրուութէ մուվաֆբգ թարզ ու ուսուլար իւէ վիւճուտէ կէթիրիմէլի տիր։ Քէզալիք Ինկիլիզէրին մուհաֆազաքեարլբզը հիչ պիր զէմանատ պու տէֆ՝աքի չու ինթիխապ վասբթասբյէ կէօսթէրիլտիյինտէն տահա 'ալա պիր սուրէթտէ իզհար ու պէյան օլունմամբշ տբր։ Լիպէրալ ֆբրգասը 'Ամէլէ վէ Իրլանտալբլար ֆբրգալարընն մու՝ավէնէթինէ նա՝իլ օլտբզը հալտէ կիւճ հալ քէնտինին բիյասէթինի մուհաֆազա էտէպիլիյօր իսէ տէ, էվվէլքի էքսէրիյէթինի խայբճա զայ՝ էյլէմիշ տիր։ Պունտան էվվէլքի փարլամէնթոտա Լիպէրալար սա՝իր պիլճիւմլէ ֆբրգալարընն ճէմ՝ան մալիք օլտբգլարընտան 60–70 մէվգը՝ տահա զիյատէսինէ մալիք պուլունտբգլարը հալտէ, եէնի փարլամէնթոտա փարլամէնթո ա՝զասընն նբսֆընը թէչքիլ էտէ պիլմէք իչիւն պիրթիւն՝ամէլէ ֆբրգասը մէպ՝ուսլարը իւէ Իրլանտալը մէպ՝ուսլարտան 20 սինին քէնտիլերի իւէ պիրլէշմէլերի մուգթազի տիր։

Մուհաֆազաքեարլար 100ի միւթէճավիզ տա՝իրէ դազանմբշ օլուպ, 'ատէտճէ լիպէրալլարա միւսավի տիրլեր։ Իչթէ պունտան անլաչբլբր քի Լիպէրալ ֆբրգասը իչլերի եիւրիւտէ պիլմէք իչիւն 3 եախօտ միւսթագիլ Միլիյէթփէրվերան տախի տախիլի հիսապ էտիլտիյի հալտէ, 4 ֆբրգանընն մու-

'ավէնէթինէ միւհթաճ օլաճադ տըր, քի պու ֆըրդալարըն մէնաֆի'լէրի՝ տա՞իմա Լիպէրալլարըն մէնաֆի'ի իլէ հէմահէնկ օլմայաճադ տըր, հալ պու քի ֆըրդա ի մուխալիֆէ եէքիարէ պիր ֆըրդատան միւրէքքէպ օլուպ, կէչէն այ զարֆընտա ֆէվգ էլ 'ատէ պիր գուվվէ ի ասլիյէ ի հայաթիյէ կէօսթէրմիչ տիր։

Էհալինին իրատէթի աթիտէքի իւչ խուսուստա 'այան վէ աչիքար տըր. (1) Մէմլէքէթին միւտաֆա'ասը իչիւն թէտապիր ի միւնասիպ իթթիխազ օլումալը տըր. (2) Ասլզատէկեան մէճլիսի իքինճի պիր գամարա մագամընտա պիլա թէզէլզիւլ պագը գալմալը տըր. չու գատար քի անտէ պիր թագըմ իսլահաթըն իճրասը մէ'մուլ տըր, վէ (3) Սէրպէսթ թիճարէթին եէրինէ կէչէճէք պիր թա'վիզ մագամընտա թա'րիֆէ իսլահը քէյֆիյէթի միւճէտտէտէն նազարը տիգաթ ու իհթիմամա ալընմալը տըր։ Կէօրիւլէճէք տիր քի մէմլէքէթին հիւքմիւ սանըրսըն հիւքիւմէթին փիչ ի նազարընա մէսլէքճէ պիր թագըմ թագեիտաթ վէ 'ումումի թահտիտաթ վաղ' էթմէքտէ տիր։ Շիմտի մէյտանտա էն միւչքիլ իշ, եա'նի Մր. Էսգուիթին քէնտիսինին հագիգի պիր Ինկիլիզ հիւքիւմէթ ատէմի օլտըղընը իսպաթ էթմէսի իչի վար տըր։

Չինդիսնանգա Իսլամ էրբիհոդը. — Թայմզըղն պէյանընճա, պիւթիւն Հինտիսթան Իսլամլար Իթթիհատընըն ախիրէն Տէլհիտէ 'ադտ ը իճթիմա' էտէն մէճլիսի Ինկիլթէրրա մէմալիքի տախիլինտէ պուլունան Իսլամլարըն վէ հաթթա, տօլայըտան պիւթիւն տիւնեանընն Իսլամլարը թարիխինտէ պիր պուհրան նօգթասը օլա պիլիր։ Թարիխ աչինայանճա մա'լիւմ պիր քէյֆիյէթ տիր քի, կէրէք Ասիա, կէրէք Էվրօփա մալիք օլտըղլարը ասարը 'իլմիյէ ի մուխալէֆէտէնին պա'զըլարընտան տօլայը քէզալիք պիր թագըմ հըրֆէթ վէ սէն'աթլար իչիւն Իսլամա միննէթտար տըրլար, վէ Իսլամըն հուսուսլէ կէթիրմիչ օլտըղը սիյասէթ վէ գուվվէթ հէր իքի գարա գըթ'ա ի 'ազիմէսինին հայաթը իւզէրինտէ պօզուլմազ պիր էսէր պրադմըշ տըր։ Վէ լաքին 'ասրլարճա միւտտէթտէն պէրու տին ի Իսլամըն միւնագդիտ վէ մու"ախիզլէրի անը պիր տիւշմէն ի թէրագը, վէ մէտէնիյէթ ի հազըրէ լէվազիմ վէ մուգթազիյաթընա զայը ի մուվաֆըգ տըր տէյիւ թագպիհ էթմէք խուսուսընտա իթթիհատ էյլէմիշլէր տիր։» Միւ"էլլիֆին զանընընճա պու խուսուստա տահա միւքէմմէլ թէտադիգ ու միւթալա'ա, վէ տին ի Իսլամըն պէօյիւք միւթէֆէքքիրլէրինին թա'լիմաթընա տահա տէրին պիր վուգու'ֆ ու մա'լիւմաթ՝ պու թէնգիտաթըն սաթհի էսպապա միւսթէնիտ օլտըգլարընը իսպաթ էտէր։ Հինտիսթան Իսլամլարը սանըրսըն քէնտիլէրին տինի միրասլարընըն գատր ու գըյմէթինի, վէ մու'ամէլաթ ը իսլահիյէ իլէ անը թաթիր էթմէքլիյին լիւզումընը հիսս էթմէյէ պաշլայօրլար, «Պիլճիմլէ մէմալիքտէ պուլունան Իսլամլարըն տէվլէթ ու իգպալը, վէ պիւթիւն Հինտիսթանընն բէֆահ վէ սա'ատէթի իչիւն փէք ազ չէյլէր վար տըր քի, Հինտիսթան մէմալիքի տախիլինտէ տին ի Մուհամմէտիյի գապուլ էթմիչ օլան մէրտ ագվամ արասընտա հագիգի իճթիմա'ի վէ ախլագի պիր ինթիպահ գատար իւմիտպախչ օլսունլար։»

Տէլհի իճթիմա'ընտա ըիյասէթ վազիֆէսինի իֆա՞էտէն Ակա Խան վէ սա'իր մէշհուր Միւսլիմլէր՝ ճէմ'իյէթտէ իսլահաթը լիւզիւմընը պիլտիրմէյէ չալըշտըլար։ Խաթիպլէրին քէնտի նութգլարընտա կէօսթէրտիքլէրի ճիտտիյէթ, միւ'թէտիլ, սատըգանէ վէ զայէթլէ 'ամէլի մէյլ ու ֆիքրլէրի, վէ տին ի Իսլամըն հէտէֆ ի ամալընա եէթիչմէք իչիւն իզհար էթտիքլէրի տէրին արզու վէ իչթիյագ՝ հէր քէս իւզէրինտէ հագիգի պիր սաֆվէթ վէ խուլուս թէ"սիրի պրագմըշ տըր։ Իչպու մէճլիսին հէտէֆ ի մագսուտլարընտան պիրիսի՝ Հինտիսթան Միւսլիմանլարընը Հինտիսթանտաքի Ինկիլիզ հիւքիւմէթինէ սատըգանէ իֆա ի մու'ավէնէթ էտէպիլմէք իչիւն եէքտիկէրինէ բապթ էտիպ, հիւքիւմէթսիզլիք թօխուսմարընը մահվ ու իզալէ իչինտէ թէվհիտ էյլէմէք տիր։

Անըն հէտէֆ ի մագսուտլարընտան տիկէր պիրիսի Միւսլիմլէրի հիւքիւմէթ մէ"մուրիյէթլէրինէ, վէ տա'վա վէքեալէթինէ փէք օ գատար թալիպ օլմամաղա անճագ նազար ը տիգաթլարընը տահա զիյատ քէնտիլէրին իդթիսատի վէ օրնա'ի հալլէրինի իսլահա չալըշմագըղա չէվիրմէքլիք լիւզումընա գանտըրմագ տըր։ 'Ագըպէթ զէնկին միւսլիմանլարա 'ուլումը ճէտիտէյէ մախսուս միւ"էսսէսլէր թէ"սիս ու մուհաֆազա էթմէք չարէլէրինէ թէվէսսիւլ էթմէլէրի իսթիրհամ էտիլմիչ տիր։ Մուխթէլիֆ մէմլէքէթլէրտէ Իսլամլար իլէ սըգը սուրէթտէ իխթիլաթ, վէ թէմաստա պուլունանլար Ակա Խան վէ Էմիր 'Ալի կիպի բու"էսանընն կէօսթէրտիքլէրի վիս'աթ ը էֆքեարտան, վէ սաղլամ վէ միւթէրադգըյանէ մէյլտէն տօլայը չատ ու խէնտան օլաճագլար տըր։ Հիչ չիւպհէ եօգ քի օ կիպի բու"էսանընն թէ"սիր ու նուֆուզլարը քէնտիլէրին միլիօնլարճա տինտաչլարընա եէթիչէճէք տիր։

ՄՈՒԽԹԻՐԵԼԵՐ

«ԵԷՆԻ 'ԷՕՄ.» — Պու կիւնլերտէ 'Այնթապտա թէատրիք վէ Տէրիսա'ատէթտէ նէյր էտիլմիշ օլան ԵԷՆԻ 'ԷՕՄ նամ բիսալէնին մուգատատէմէսինտէ իլէրիտէ պու նէվ' բիսալէլերին թաղ' ու նէյրինէ տէվամ վէ պու եօլտա ճէմա'աթլարըմըզ արասընտա բուհանի հայաթը թէշվիզէ սա'յէտիլէճէյի վա'տ էտիլմիշ տիր։ Բիսալէնին միւհթէվիյաթը բուհանի հայաթը թէրվիճ էտէն նէվ'տէն օլտըզընա էմին իզ, վէ պու խուսուստա վագթ վէ նագալարընը սարֆ էտէնլերի թէպրիք էտէր իզ։ Լաքին մուգատատէմէնին իլք 'իպարէսի խուսուսի պիր սուրէթտէ նազար ը տիգգաթըմըզը ճէլպ էյլէմիշ տիր։ Շէօյլէ եազըլմըշ տըր, «Պու սօն պիր գաչ սէնէլէր զարֆընտա քիլիսէլերիմիզտէ վուգուպուլան ինթիպահ ը բուհանիլեր նէթիճէսի օլարագ պիր թագըմ "ԵԷՆԻ 'ԷՕՄ„ եաչայան վէ անը իտտի'ա էյլէյէն ֆէրտլեր մէյտանա կէլմիշ տիր։ Պու "ԵԷՆԻ 'ԷՕՄ„ թա'լիմի Ինճիլին էսքի օլտըզը գատար էսքի վէ չիմտի օլտըզը կիպի պունտան ադտէմ տախի պէրրադ պիր հազիգաթ իտի իսէ տէ, պիզիմ քիլիսէլերիմիզ իչիւն չօգճա եէնի մա'լիւմ օլմուշ օլան պիր խուսուս օլմուշ տըր։» Էսէֆ էտէրիզ քի շու պալատա իսթիխրաճ էթտիյիմիզ 'իպարէնին սօն գըսմընտա պէյան էտիլէն ֆիքր եա'նի «ԵԷՆԻ 'ԷՕՄ թա'լիմինէն քիլիսէլերիմիզ իչիւն չօգճա եէնի մա'լիւմ օլմուշ օլան պիր խուսուս օլմուշ» օլմասը պու «ԵԷՆԻ 'ԷՕՄ եաչայան»լար արասընտա փէք 'ումումի տիր։ Մէզքիւր ֆիքրին հէմ եանլըշ հէմ տէ մուզիրը օլտըզընա պիզ էմին իզ։ Եանլըշ տըր, չիւնքի էկէր կէնճէր պիլմէզլեր իսէ ագալի քեամիլլեր վէ իխթիյարլար էյի պիլիրլեր քի Փրօթէսթանտլըզընն մէմլէքէթիմիզէ կիրտիյի կիւնտէն ի'թիպարէն մինպէրլերտէն իման իլէ օլան խէլաս, բուհտան տօղմադ, եէնի եիւրէք վէ էմսալի թա'լիմլեր վա'զ էտիլմէքտէ օլմուշ, վէ 'ամէլլերտէն թէպրիր վէ չէրի'աթ 'Էօմրիւ թագպիհ էտիլմիշ տիր։ Վէ պու վա'զլար պիհուտէյէ վէրիլմէմիշ, անճագ նիչէլեր պու մէճճանէն օլան խէլասա վէ Ռուհ իւլ Գուտս 'աթիյէսինէ վէ եէնի 'էօմրէ մալիք օլմուշլար տըր։ Վէ պու կիւնքիւ ՝եէնի էօմրլերին նիչէլերինին մէզքիւր «ինթիպահ ը բուհանիլերին նէթիճէսի» օլտըզը նէ տէրէճէ սահիհ իսէ օ ինթիպահլարընն քէնտիլերտէն էվվէլքի եէնի 'էօմրլերին նէթիճէսի օլտըզը տա 'այնի տէրէճէ սահիհ տիր։ Պու տօսթլարըմըզ պիր չէյի ունուտըյօրլար, եա'նի Ինսան բուհանի վէ տինի հայաթտա տա'իմա «Շէրի'աթճըլըզ»ա մէյեալ տըր։ Էյի տիգգաթ էտէրսէք կէօրիւրիզ քի, "ԵԷՆԻ 'ԷՕՄ"ճիլեր տախի պիրազ տիգգաթ էթմէտիքլերինտէ չերի'աթճըլըզա տիւշիւյօրլար։ Լաքին «ԵԷՆԻ 'ԷՕՄ թա'լիմի» Ինճիլի քիլիսէլեր իչիւն «Զօղճա եէնի մա'լիւմ օլմուշ» տէյիլ տիր։ Օնլարընն պու ֆիքրի սահիհ օլմատըզը կիպի մո-դէրն տէ օլույօր։ Պէօյլէ տիւշիւնմէքլէ քէնտի քէնտիլերինի հիւքսէք կէօրմէք վէ տիկէրլերի թահգիր էթմէք թէճրիպէսինէ տիւշիւյօրլար։ Պու չէյտէ բուհանի խօտպինլիք, բուհանի զուրուր թէկլիքէսի վար տըր, վէ էհալիմիզ արասընտա պու հարաքէթ 'ալէյհինտէ նախօշ հիսսիյաթ հասըլ էտիյօր։ Պէօյլէ օլմամալը տըր։ Քիլիսէլերիմիզ արասընտա «ԵԷՆԻ 'ԷՕՄ» հարաքէթի թէշվիզ էտիլմէլի տիր։ Պու սէպէպտէն օնուն 'ալէյհինտէ՝ զայը ի միւսա'իտ հիսսիյաթ ույանտըրան հէր ֆիքրտէն վէ հէր մու'ամէլէտէն ինթիրազ էտիլմէլի տիր։

Ս. Փաթրիգն Խոնի'ֆասը։ Պու հաֆթա զարֆընտա Ս. Փաթրիգ Յայ զայպուպէթտէն սօնրա Փաթրիգխանէյէ 'ավտէթ էյլէմիշ տիր։ Պու մէս'էլէնին պու եօլտա թէսվիյէսի պիլա չիւպհէ հէր թարաֆտան հիւսնի սուրէթլէ թէլագզը էտիլէճէք տիր։ Իսթի'ֆա վասըթասըյլա միլէթին հիսսիյաթը գուվվէթլի պիր թարզտա նէզտ ի հիւքիւմէթտէ իզհար էտիլմիշ օլարագ, պա'զը խուսուսլարտա տա արզուլարընա իճապէթ էտիլտի, վէ եէնի Սատրա'զամընն վէրտիյի ճիտտի թէ'մինաթ հէմ Ս. Փաթրիգին հէմ ճէմա'աթընն ֆիքրլերինի պա'զը տէրէճէ թէսքին էյլէտի։ Պունտան զիյատէ իսթի'ֆատա իսրար էթմէք եէնի դապինէյի մահզուն գրլար, վէ Ս. Փաթրիգին հիւսնի խըտմէթ տա"իրէսինի թահտիտ էտէր իտի։ Շիմտի արթըգ հէմ միլէթին ումուր ը տախիլիյէսի եիւզ իւսթիւ դալմազ, հէմ տէ հիւքիւմէթ նէզտինտէ կէօրիւլէճէք իչէր Ս. Փաթրիգին տէլալէթի թահթընտա վագթընտա վէ միւնասիպ պիր սուրէթտէ թէսվիյէ օլունուր։ Շու միւնասէպէթլէ Ս. Փաթրիգին իպրազ էթտիյի ճիտտիյէթ վէ սէպաթ թագտիրէ չայան տըր։ Զանընը 'ամիզանէմիզէ կէօրէ, Ս. Փաթրիգ վէ Ս. Կաթողիկոս չիմտիտէն սօնրա նէզտ ի հիւքիւմէթտէ քէնտի մաթլուպլարընը իսթի'ֆա թարիգիյէ տէյիլ, անճագ տօղրուտան քէնտի հուզուրլարը վէ հիքմէթամիզ թէտպիրլերի իլէ իլէրի սիւրէրլերսէ տահա զիյատէ խայրլը օլուր։

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՅԱԹ

ԳԱՀՐԷՄԱՆԱՆԷ ԻՇԼԷՐ

Հէնրի Ռիչըրտըն զէվճէսի Նիւ Եորգ խասթախանէլերինտէն պիրիսինտէ թէհլիքէլի պիր թարգտա խասթա եաթմագտա իտի։ Անըն իֆագաթ պուլմասընա իհթիմալէն եէկեանէ իւմիտ անա գան նագլի իտիյինէ հէքիմլէր դարար վէրտիլէր։ Զէվճի քէնտի սէվկիւլիւսիւնիւն խէլասը իչիւն քէնտիսինին տամարլարընտա պուլունան գանը վէրմէյէ հազըր իտիյինի հէքիմլէրէ սէօյլէտի։ Հէքիմլէր պու եօլու տախի սընատըլար իսէ տէ, ֆա՛իտէ էթմէտի։ Զէվճէսինին էօլիւ ճէսէտի իւզերինտէ էտիլէն թահգիգաթ էսնասընտա, քէնտի 9 էվլատընըն վալիտէլերինին 'էօմրիւնիւ գուրթարմագ իչիւն սոն տագիգէյէ գատար նասըլ ճէհտ էյլէտիյինի Ռիչըրտ միւսթանթըգլարա չու սուրէթտէ նագլ էյլէտի. «Խասթախանէնին հէքիմլերի զէվճէմին տախիլէն գան կիթմէսինտէն էզիյէթ չէքմէքտէ օլտըզընը, վէ պիրիսինին տամարլարընտան անա՞գան նագլ օլունմատըզը հալտէ էօլէճէյինի սէօյլէտիլէր։ Անլէրէ իյթէ օլ գանը վէրէճէք օլան պէն իտիյիմի պէյան էթտիմ։ Անլէր պանա +ըրօֆէրմ վէրմէք իսթէտիլէր իսէ տէ, պէն անա տախի պէքլէմէտիմ։ Անլէր պէնիմ պիլէյիմի աչտըլար վէ տամարըմը անընքինէ պաղլատըլար, վէ պէն իքի չէրեէք սա՛աթ գատար պէնիմ գանըմընը անընն տամարլարընա նագլ օլունտըզընը կէօրտիւմ վէ հիսս էյլէտիմ, պէն ֆիւթուր կէթիրմէտիմ։ Անճագ չօճուգլար հագգընտա տիւշիւնիւյօր, վէ օ անլէրի նէ տաղրըլար իլէ տիւնեայա կէթիրմիչ օլտըզընը խայալ էյլէմէյէ չալըշըյօր իտիմ։ Իքի տէֆ՛ա պայըլտըմ. ամմա վազիֆէ էթմէտիմ, չիւնքի անը գուրթարմաղը իւմիտ էտէր իտիմ։ Եաղը՛գ քի գուրթարամատըմ։ Պէնտէն էքսիլէն գան սէպէպինտէն աղըրլըզըմտան 20 լիպրա զայ՝ էթտիմ, լաքին չօճուգլարըմըն կէչիմինի չըգարմագ իչիւն եինէ կէճէլերի հօթելտէ իյէմէյէ մուգթէտիր իմ։»

Տիւնեէվի չէյլէր խուսուսընտա ֆագիր ամմա մուհապպէթ ճիհէթիյէ զէնկին օլան պու հագիր խըտմէթքեարընն սատաղաթ վէ եիկիթլիք հիքեայէսի նէ՞ կիւզել տիր։ Պու ատէմին մէսէլէի պինլերճէ ատէմլերին գահրէմանլըզընն սալթ պիր նումունէսի տիր։ Պու նէվ՝ ատէմլէր 'էօմրիւն 'ատի տերէճէլերինտէ կէօրիւլիւրլեր իսէ տէ, քէնտի մուհապպէթ վէ ֆէտաքեարլըգլարը, կէօզէ չօգ կէօրիւնմէյէն, ամմա խօշ բա՛հալարըյլէ զայէթ կիւզել վէ ճալիպ օլան չիչէքլերէ պէնզերլեր։ Ռիչըրտըն քէնտի զէվճէսինէ, քէնտի էվլատլարընն վալիտէսինէ, կէօսթէրտիյի ֆէտաքեարլըգ կիպի ֆէտաքեարլըգ էտէճէք քիմսէլէր պիզիմ մէմլէքէթիմիզին 'ատի խալգընա մէնսուպ չօգ ֆամիլեալարտա պուլունտըզընա ինանմագ իսթէրիզ։

—։—

Շիգակոտա Լէօն նամ պիր օղլան իւչ եաշընտա օլան գըզգարնտաչը Լուսիանընն էթէքլէրինին թութուչտըզընը կէօրիւնճէ, էվտէ եանկընը սէօյիւնտիւրէճէք քիմսէ պուլունմատըզընը տիւշիւնէրէք, վէ իմտատա ատէմ չաղըրմագ իչիւն տիչարը կիթսէ իչ իչտէն կէչէճէյինի կէօրէրէք, տերհալ սէյիրտիպ հէմշիրէսինին եանան էլպիսէլերինի եըրթարագ պիր թարաֆա ատթը վէ պու եօլտա հէմշիրէսինին հայաթընը գուրթարտը։ Լաքին հէմշիրէսինի խէլասս էթմէքտէն պաշգա պիր չէյ հագգընտա տիւշիւնմէտիյինտէն, քէնտի էլէրի վէ գօլլարը եանտըզընը հիսս էթմէտի։

—։—

Իսգօչիանընն Տընտի նամ դասապասընտա թոփալ վէ ա՛մա պիր գահրէման սաքին օլուր քի, հեր քէս անը սէվէր վէ գայըրըր։ Պու գահրէմանընն հիքեայէսի չու տըր.

Պիր գաչ սէնէ էվվէլ պիր ադշամ իքի եօլճըլար Տընտիյէ եագլաչըր իքէն, եօլ իւզերինտէ պուլունան քիւչիւք պիր էվին եանմագտա օլտըզընը կէօրտիւլէր։ Փէնճէրէլէրինտէն վէ աչըգ գափուտան տիւման տիչարը չըգըյօր իտիյսէ տէ։ օրալարտա քիմսէ կէօրիւնմէյօր իտի։ Ատէմլէր իչերի կիրմէյէ 'աճէլէ էթտիլէր, ամմա օրայա կիտէնէ գատար էվին գափուսը վէ տամը թութուչտը, եինէ տէ տէրհալ իչերի կիրտիլէր վէ եէրէ սէրիլմիչ պիր գատըն իլէ գուճաղընտա պիր չօճուգ պուլտըլար, վէ ատէմլերտէն պիրիսի պու պայըլմըչ օլան գատընը վէ չօճուգը տիչարը չըգարտը, օլպիրիսի իսէ օլպիր օտայա կիթտի։ Օտա պօչ իտի, վէ պու ատէմլէր գատըն վէ չօճուգ եօգարը գաթտան կէլմիչ օլապիլիր միւլահազասըյլէ օրայա չըգտըլար։ Օրայա չըգտըգլարընտա նէ՞ կէօրսիւնլէր, իյթէ պիր ատէմ ուճու թութուչմըչ պիր տիրէյի եաթագտա եաթմագտա օլան իքի չօճուգլարըն իւսթիւնէ տիւշմէսին տէյիւ օմուզըյլէ թութմագտա իտի։ Կէլէն ատէմլէրի կէօրիւնճէ, «Չօճուգլարը, չօճուգլարը» տէյիւ չաղըրտը, վէ ճան դուրթարանլար իքի չօճուգլարը վէ օլ ատէմի տիչարը չըգարտըլար։ Տընտի էհալիսի Սէնտի Միչէլ նամ պու գահրէմանա մահգուզիյէթլէ հիւրմէթ էտիյօրլարտա 'աճա՞ֆ մի տիր։ Չօճուգլարը մուհաֆազա էտէր իքէն, ֆէնա պիր սուրէթտէ եանմըչ օլտուզընտան, կէօզլէրինի զայ՝ էթտի, վէ պիւթիւն միւտտէթ ի 'էօմրիւնտէ սագաթ գալտը։

ՖԷՆՆԻՅԱԹ

ԴԸՏԱ
(Մ. Մինասեան)
5.

Ատէմլէր տա՛իմա սօֆրալարընտա չօդ ճինս եէյէճէքլէր պուլունտրրաճագլար, վէ էկէր եէյէճէքլէրի ինթիխապ էթմէքտէ տիգգաթլը պուլունմազլարսա, մուզազզի մատտէլէրին պիրիսինտէն լազըմրնտան զիյատէ չօդ եէմէլէրինէ՝ պիր տիկէրինտէն իսէ լազըմ օլտըղը մըգտարտա եէմէմէլէրինէ պէօյիւք մուխթարա վար տըր։ Պու իսէ տօղրուտան նագտի պիր զայ՛աթ տէմէք տիր։ Մէսէլա պիրիսի պէօյիւք մըգտարտա էթ վէ ազ մըգտարտա սէպզէվաթ եէյէճէք օլուրսա, թա՛ամը փրօթէիտ ճիհէթինտէն հատտէն զիյատէ պօլ օլտըղընտան սըհհէթինէ մուզիրը օլաճադ տըր։ Ճէսէտէ մուզթազի օլանտան զիյատէ մըգտարտա եէնիլէն փրօթէիտ ֆա՛իտէսիզ հաթթա մուզիրը պիլէ օլուլ՝ անը իչիւն սարֆ էտիլէն ազչէ տէ աչրգտան պիր զայ՛աթ տըր։ Լաքին պիլ 'աքս պիր քիմսէ տահա զիյատէ եաղը վէ չէքէրլի թա՛ամլար եէյէճէք օլուրսա՝ պու եօլ իլէ հատտէն զիյատէ հէրարէթ վէ վիւճուտըն պիւնեասընա եարայաճագ փէք ճիւզ'ի մատտէ ի ինչա՛իյէ ախզ էթմէսինէ մուխթարա վար տըր։ Իմտի հէմ սըհհէթէ նաֆի՛ հէմ տէ գա՛իտէ ի թէսարրուֆա մուվաֆրգ թա՛ամլար հազըրլամանը պիրինճի չարթը՝ թա՛ամլարը էօյէ ճինսլէրինի պիրիպիրի իլէ պիրլէշտիրմէք տիր քի անլէր ղըտանը իւչ մատտէլէրինի, մաթլուպ նիսպէթտէ, եա՛նի նէ զիյատէ նէ տէ էքսիք օլմայարագ, թէտարիք էյլէսինլէր. զիրա պունը հէր իքիսի տախի, եա՛նի հէմ զիյատէ, հէմ տէ էքսիք օլմասը 'այնի տէրէճէտէ մուզիրը տիր։

Մէվատտը թա՛ամիյէնին ֆիյաթը թապի՛ի եէրտէն եէրէ վէ մէվսիմէն մէվսիմէ թէպէտտիւլ էտէր։ Եաղը եըմուրթայը, էթի, սիւտիւ, մէյվէյի վէ ունու նէ ֆիյաթլէ սաթը ալը իսէք՝ գըշը 'այնի ֆիյաթլէ էլտէ էտէմէյիզ. քէզալիք պու չէյլերի Խարփուրթտա նէ ֆիյաթլէ սաթը ալա պիլիր իսէք՝ Իսթանպօլտա տախի հէման օ ֆիյաթլէ սաթը ալամայըզ։ Իմտի եէյէճէքլէրիմիզին, ղըտա վէ ազչէճէ գըյմէթլէրի ճիհէթիյլէ հէր մահալա վէ հէր մէվսիմէ թէմամըյլէ ույան նիսպի պիր ֆիհրիսթինի թէչքիլ էթմէք միւմքին տէյիլ տիր։ Լաքին 'իլմի հիսապհա սատէ հիսապլարը եափմազա մուգթէտիր օլան հէր հանկը պիր քիմսէ պիլէ, պունտան էվվէլքի նուսխէտէ կէօրիւլէն ֆիհրիսթտէ պուլունան մէվատտը ղըտա՛իյէ գըյմէթլէրինի, օլ եէյէճէքլէրին քէնտի չէհրինտէ օլան նագտի գըյմէթլէրիյլէ թաթպիդ էտէրէք՝ մահալ վէ մէվսիմճէ օլ խուսուսի չէրա՛իթ վէ ահվալ թահթընտա հանկը եէյէճէքլէրտէն թա՛ամ թէտարիք էթմէք իտարէլի օլտըղընը անլայա պիլիր։ Շիմտի էրզրումտա եէյէճէքլէրին 'ալէլ'ումում սաթլտըզլարը ֆիյաթլարընը հիսապլարըմըզա էսաս թութարագ պու նէվ'տէն պիր գաչ թաթպիդաթը պէրվէճհի աթի տէրճ էտէրիզ։

Ֆարզ էտելի՛ք քի զէնկին պիր ֆամիլեանընը գահվէ ալթըսը թէրէ եաղը, պալ, էքմէք վէ չէքէրլի չայտան 'իպարէթ տիր։ Ֆագիր պիր ֆամիլեանընը մատտի հալը պէօյլէ պիր գահվէ ալթը էթմէյէ միւսա'ատէ էթմէզ. ուճուզ չէյլէր եէմէյէ մէճպուր տըր։ Զօգ քիմսէլէրին էթտիքլէրի կիպի, էքմէք վէ չայ իլէ իքթիֆա էտէր։ Լաքին պու չէյ 'ազըլը պիր իտարէ օլմատըգտան մա՛տա պէօյլէ պիր գահվէ ալթը ղըտատան մահրում գալմագ տէմէք տիր։ Եէյէճէքլէրին ղըտաճա գըյմէթլէրինէ վազըֆ օլան պիր ֆագիր՝ էքմէք վէ չայ իլէ իքթիֆա էթմէքտէն իսէ, գահվէ ալթըյա միւնասիպ էօյլէ պիր իքի եէյէճէքլէր սէչէ պիւիր քի պունլար հէմ ուճուզ՝ հեմ տէ անըն վիւճուտընա զէնկինին գահվէ ալթըսը գատար վէ պէլքի տէ զիյատէ ղըտա վէրէ պիլսին։ Մէսէլա փէնիր վէ չէքէրլի սու իլէ թաթլըլաշմըշ պօղաչատան 'իպարէթ օլան գահվէ ալթը ազչէ նօգթա ի նազարընտան՝ թէրէ եաղը վէ պալտան չօգ ուճուզ օլմաղլէ պէրապէր՝ ղըտաճա գըյմէթ ճիհէթիյլէ անլէրտէն զիյատէ օլտըղը աչիքեար տըր։ Շէքէրլի չայ իքի գահվէ ալթըլարընտա պուլունտրղընտան անը հիսապտան տըշարը պրագա պիլիրիզ։ Էքմէք իչիւն իսթի՛մալ օլունան ուն պօղաչա իչիւն սարֆ էտիլէն ունա միւսավի սայըլարագ՝ իքի գահվէ ալթըլարընտա ունըն մըգտարընը պիր հիսապ էտէրիզ։ Զէնկինին գահվէ ալթըսընը հիսապընտաքի թէրէ եաղը վէ պալ, վէ ֆագիրին գահվէ ալթըսընը հիսապընտաքի փէնիր, պօղաչանը իւզէրինէ սէրփիլէն չէքէրլի սու վէ

(Տէվամը 171ԵԷ սահիֆէսէ օգուսալը։)

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

ՍԷՅՑԱՀԱԹ
(Վէր. Ա. Ա. Շէրաճեան, Մար'աշ)

Իսթանպօլտան դեկտ. 16տա հարէքէթլէ Գօնեա, Թարսուս, Ատանա, Համիտիյէ, 'Օսմանիյէ, վէ Պազչէ Թարիգիյլէ եօլճըգլըգ էտէրէք Ցունվ. 1տէ Մար'աշա եէթիշտիք։ Ատանա վէ Թարսուսը իւչ այ գատար էվվէլ կէօրտիւյիւմիւզտէն տահա էյի պուլտրգ։ Ատանատա Դեկտ. 11տէ 14 վէ Դեկտ. 12տէ 11.

էրզինտէ տախի Դեկտ. 17ին 13 ճէմ'ան 38 քիմ-սելէրին ի'տամ էտիլմէլերի 'ատալէթին իճրասընա տա'իր 'ումում էհալիյէ թէ'մինաթ վերէրէք անլերի ումուրը չախսիյելերինէ սեվգ էյլէմիշ տիր։ Պու իճրա'աթ էնասընտա պիր թագրմ քիմսելերին թէ-'արրուզ էյլէմիշ վէ հաթթա թարաքէյն մուհաճէ-մէ վուգու' պուլմուշ օլմասընա տա'իր թէվաթուրընասլ ու էսասը եօգ տրը։ Ատանատա միհթէրէգ չարշու վէ խանէլերտէն պա'զրլարընընն ինչա'աթընա պէտ օլունմըշ, ճատտելեր թէվսի' էտիլմէքտէ վէ ֆա'ալիյէթ էմարելերի ազ չօգ կէօրիլմէքտէ տիր։ Ատանա վալիսի Ճէմալ պէյին հէր նէվ' միւշքիլաթա բաղմէն իպրազ էյլէտիյի ճէսարէթ վէ ֆա-'ալիյէթ վէ խարապ օլմուշ չէհր վէ էհալիյի թերքի' էմրինտէ եօրուլմազ սա'յ ու զայրէթի մէտհէ չայան օլուպ էճնէպի, եէրլի ճիւմլէ զէվաթ ը միւհ-թերէմմ թարաքընտան թագտիր էտիլմէքտէ տիր։ Խուսուսա հէր հանկը պիր մահալտէ բահաթսըզ-լըգ վէ իղթիշաշ վուգու' պուլուրսա օրանընն պէօ-յիւք մէ'մուրընընն մէս'ուլ թանըլըպ ճէղալանտը-ըլմասընա տա'իր պիր եէնի գանունընն գապուլը իչիւն նէզարէթէ թագտիմ էյլէմէքտէ օլտրզը թագ-րիր փէք զիյատէ թագտիրէ չայան տրը։ Պէօյլէ պիր գանունընն գապուլը ասայիշ իչիւն էն էմին քէֆալէթ տիր։ Պու գանուն մէվճուտ օլա իտի Ա-տանա մէ'մուրիյնի ճէվատ, Մուսթաֆա, Ըէմզի վէ Ասըֆ պէյլեր տէհչէթլի դրթալա սէյրճի օլմագ-տան զիյատէ ճիտտի ֆա'ալիյէթ կէօսթէրէճէքլեր, վէ չու Կիլիկիա հատիսէսի թարիխ սահիֆէլերինի գարարթմայաճագ իտի։ Վաթանըմըզընն ասայիշ վէ թէրագդրսը էմրինտէ իչպու գանունընն գապուլընը իսթիրհամ վէ վալի ճէմալ պէյի տախի վաթանընն հագիգի մուհիպպի մագամընտա թէպրիք էտէրիզ։ Վեհ. Ս. Կաթողիկոս հազրէթլերի տախի Ատանա-տա պուլունուպ՝ միւշարիլեյհ իլէ օլան միւլագա-թըմըզտա կէօրտիւք քի, Կիլիկիա էրմէնիլերի-նին տիւչար օլտրզը 'ազիմ ֆէլաքէթտէն տօլայը փէք միւքէտտեր վէ միւթէ'էսսիր օլմուշ, սիմասը վէ քիսվէթի գավմընընն էյլէմլերինի թաշրմագտա օլտրզընը պէյան էտիյօր իտի։ Վէ անճագ Վալի փաշանընն ճիտտիյէթի վէ հիւքիւմէթին սօն իճ-րա'աթը միւշարիլեյհէ ազաճըգ իւմիտ վերմիշ օ-լուպ, էրմ. գավմընընն իհեասը էմրինտէ փէք ճիտ-տի թարզտա տիւչիւնմէքտէ, վէ 'անասրը ը մուխ-թելիֆէ միյանէսինտէ հագիգի ի'թիլաֆընն վիճուտ պուլմասընա ճիտտի նէսայիհ վէ իխթարաթտա պուլունմագտա իտի։

Կիլիկիա ֆէլաքէթզէտէկեանընընն իսթիրահաթը ուղրունա պիթիւն 'էօմրիւնիւ վագֆ էյլէմիշ օ-լան Միսիս Շէֆիբրտ իլէ Թարսուստա միւլագաթ էտէրէք Ատանայա 'ավտէթինտէ թրէյնտէ պէրա-պէր իտիք։ Միւշարիլեյհա Ատանա, Թարսուս, Հասանպէյլի վէ ախէր մահալլերտէ հազրլանան էլ իյլերինէ նազարէթ էթմէքտէ, վէ ճիտտի ֆա'ալի-յէթի իլէ չօգ տուլ՝վէ պիքէալերէ մուճիպ ի թէսէլ-լի օլմագտա տրը։ Վեր. Վ. Ն. Զէյմպերս, Վեր. Հ. Աշճեան վէ ճիւմլէ իչ էրլերի կէճէ կիւնտիւզ մէշղուլ պուլունմագտա, վէ 'աղիմ ֆէլաքէթէ օգ-րամըշ գավմընն էյլէմլերինի թախֆիֆէ չալըշմագ-տա տրրլար։ Վեր. Զէյմպերսըն խանէսի փամուգ-խանէ վէ Վեր. Աշճեանընն խանէսի տէ «զարիֆէխա-նէ» օլմուշ տրը։

Միսս Հ. Ի. Վօլիսին ազտէմքի քիւչիւք խաս-թախանէսի եէնի պինատա՝ Ատանա իչիւն նիզա-մի վէ պէօյիւք պիր խասթախանէ չէքլինի ալմըշ տրը։ Մէզքիւր պինատա իւչ այ ազտէմ տիւլկեր-լերի իչլեմէքտէ կէօրմիւշ իտիք, հալա իչլեմէքտէ տիրլեր վէ պինանընն իքմալը իչիւն էտիլէն սա'յ ու զայրէթ թագտիրէ չայան տրը։ Միսս Վօլիս վէ Ին-կիլթերրատան թէչրիֆ պույուրմըշ օլան հանըմ-լար, Տօգ. Հ. Սալիպին, էզաճը Գ. Թէրզիեան վէ ախէր թիմարճըլար վէ խատէմլեր պիրլիքտէ մունթազամ իշ կէօրմէքտէ տիրլեր, վէ 1908 տէ օլան 21,000 միւրաճա'աթընն ա'տատը արթմըշ տրը։ Իշպու եէնի խասթախանէնին պիր չօգ ճէսէտ վէ բուհարա չիֆա մէրքէզի օլմասընը իսթիրհամ է-տէրիզ։

Ատանա գըզլար մէքթէպի Միսս Վէպզն թահթ ը նէզարէթինտէ էվվելքի կիպի միւյէսսէր սու-բէթտէ տեվամ էթմէքտէ օլուպ լեյլի թալիպաթ-տան 30ը եէթիմլեր տիրլեր։ Ատանատա 150 էյ-թամ տախի մէսարիֆի հիւքիւմէթ թարաքընտան թէսվիյէ օլունարագ գայրբլմագտա տրրլար։

Համիտիյէ, 'Օսմանիյէ վէ Պաղչէ գազալարընտա խուսուսի միւշքիլաթ կէօրիւնմէյօր իտի իսէ տէ, կէչմիշ վագ'անընն գոյու պուլութլարը զա'իլ օլմամըշ, վէ էհալի 'ումումիյէթլէ ճէրիտէլերտէն պիխապէր տիրլեր։ 'Օսմանիյէյէ վիրուտրմըզտա պա'-զը քիմսելեր Իսթանպոլ ասայիշինտէն սրգը սիւ"ալ-լարտա պուլունտուլար։ Զիւնքի պիր 'ադրլը միւս-թէպիտտէն Իսթանպոլտա մէպ'ուսանընն տաղրլմըշ իտիյինի իչիթմիշ օլմալարը իւզերինէ խավգ վէ հէյէճանա կիրիֆթար օլմուշ իտիլեր։ Պու հատի-սէնին թարիխինի սիւ"ալ էթմէմիզ իւզերինէ ան-լաշըլտը քի Իսթանպոլտան մուֆարաղաթըմըզտան իքի կիւն էվվելէ թէսատիւֆ էտիյօր։ Հալպու քի Իսթանպոլտա մէպ'ուսան մուվաֆֆագիյէթլէ տէ-վամ էյլէմէքտէ, ասայիշ պէր քէմալ վէ պէօյլէ թէվաթուրա հիչ միւնասէպէթ եօգ իտի։

Պէրէքէթ տաղլարընտան չիմալա տօղրու եօլըմըզը տէվամ էթտիքճէ գօրգունճ թէվաթուր վէ խայալաթ տախի իղտիյատ պուլույօր իտի։ Գուվվէթլի իճրա՛աթա, էհալինին թա՛լիմի էմրինտէ պիր չօղ մէքթէպլէրէ վէ հէր քէսի մէշղուլ էտէճէք ղըրա՛աթ վէ մա՛տէն իշլէրինէ պէօյուք ինթիյաճ վար տըր։ Գաթըր իլէ էտիլէն դըշ եօլճուլըղընը միւշքիլաթընը տիյարըմըզ էհալիսինին պիր զըսմը ունուրթմըշ օլմալը իսէ տէ, հալա պու աճը թէճրիպէյի պիլէնլէր աղ տէյիլ տիրլէր։ Ատանատան էրզինէ գատար արապա իլէ կէլմէքլիյի թէրթիպ էյլէմիշ իտիք։ Դեկտ. 28տէ Ատանատան հարէքէթ էթտիք։ Միսիսէ գատար արապամըզ չամուրլար իլէ կիւրէշէրէք կիւճ իլէ չըգապիտի։ Օրթալըգ դարարտըզընտա հալա Համիտիյէյէ իքի սա՛աթլըգ մէսաֆէմիզ վար իտի։ Եաղմուր չիտատէթլէ եաղըյօր. զուլմէթ փէք գոյու, աթլար արապա թէքէրլէքլէրինի չամուրտան չըգարամայօրլար, կէճէ գարանլըզընտա եարը պէլիմիզէ գատար չամուրլար իշինտէ եիւրիւյօր, պա՛ղէն տէ թէքէրլէքլէրի եիթիյօր իտիք, անճագ պա՛զը չիմշէք չագտըգճա եօլըմըզը թէնվիր էտիյօր իտի. չամուրլար իլէ սուլար իշինտէ Նիհայէթ Համիտիյէյէ եէթիշտիք։ Զօղ արզու էյլէտիմ քի մէ՛ուս ա՛ղալարըմըզտան պա՛զըլարը Նաֆի՛է նէզարէթի վէ Իսթանպոլտա վափորտա մէվզի՛լէրէ օթուրարագ, Զըրաղան սէրայընա թէշրիֆ պույուրան էֆէնտիլէրտէն նիշէլէրի պէօյլէ զըշ եօլճուլուգլարընը պա թէճրիպէ պիլիպ, պիր ան էվվէլ իսլանաթ իճրասընա տա՛իր թէշէպպիւսլէրտէ պուլունա իտիլէր։ Արապա իլէ եօլճուլուգ միւմքին օլմատըզընտան էրթէսի կիւն գաթըր իլէ եօլա տէվամ էյլէտիք։ Պիւթիւն կիւն եաղմուր եաղտը, սուլար ճօշտու, եօլլարը չաշըրտըգ, հայվան սուլարա չէօքտու. ագշամ օլտու։ Օսմանիյէյէ իքի սա՛աթ գալա պիր գուլիպէյէ եէթիշէ պիլտիք։ Ցուվր. 1տէ Մարմարտան տէօրթ սա՛աթ ուզագտա ճօշղունԱգ սույուն Իսքէնտէրուն ճատտէսինտէքի քէօփրիւսիւնտէն կէշտիք։ Իսթանպոլ էհալի վէ մէ՛մուրիյնինտէն հիչ պիրիսի պու քէօփրիւտէն կէշմէք իսթէմէյէճէք իտի. չինքի օրթա այաղընը նըսգը եըզըլմըշ, վէ քէօփրիւ պիր թարաֆընա մէյլ էյլէմիշ տիր։ Մարմարա օվասը չամուրունտան կիւրէշէ կիւրէշէ կէշտիք։ Պիր մութասարրըֆլըգ ճատտէսի. Ատանատան Մարմարա գատար պիր արապաճը վէ իշչ գաթըրճը իլէ եօլճուլուգ էթտիք։ Պունլարըն իշչի Իսլամ պիրի Խրիսթիյան իտի վէ տէօրտիւ տախի եաղընա այագ եիւրիւյօրլար իտի։ Իսթիպտատ իլէ մէշրութիյէթ ֆարգընը պիլմէյէրէք անճագ իսլանաթ իշչին ֆէրեատ էտիյօրլար իտի։ Դըշ եօլճուլըղընտա սուլար ճօշղուն, չամուր պէլտէ օլուրսա իշչինտէն անճագ եաղընա այագ չըգըլըր։ Մարմարա եէթիշտիյիմիզին օն իւչիւնճիւ կիւնիւ իսէ տէ, հալա Իսթանպոլ փօսթասընը ալամատըգ։ Իսլանաթ վէ թէրագդյա մունթաղըր ըգ։ Իսթանպոլ թաշրալար իլէ բուպար օլունամազ։ Ա՛ճէպա թաշրա էհալիսինին վէրտիյի փօսթա փարասը տէվվէթ ագշէսի տէյի՛լ մի տիր քի փօսթա պու տէրէճէ նիզամսըզ տըր. վիլայաթ էհալիսի Իսթանպոլամ մը հիճրէթ էթմէյի. փօսթա նէզարէթինին փօսթա ինթիզամսըզլըղընը իսլահ էտէճէք վագթը կէ՛լմէմիշ մի տիր։

Մարմարա 1910 Ցունվ. 13

ԱՏԷՄ ԹԷՏԱՐԻՔ ԷԹՄԷՆԻՆ ԵՕԼՈՒ

(Տօք. Դոքտոր Նաճարէան, Մարմարա)

Կէշէն սէնէ մէմալիք ի մահրուսէ ի չահանէտ զուհուր էտէն ինզբլապտա ի՛լանը հուրրիյէթ վէ մէշրութիյէթ պիւթիւն թէպա՛ա ի՛Օսմանիյէ իշչին պիր ՝աթիյէ ի իլահիյէ օլմուշ տըր։ Լաքին ՝ատաւէթսիզլիյի մահվ էթմէք վէ հուրրիյէթտէն իսթիֆատ էթմէք վէ մէշրութիյէթի իլէրի սիւրմէք իշչին ադամ իսթէրիզ։ Վագթը իլէ Եունան հիւքէմասընտան պիրինին Ա՛թինանը գալապալրգը սոզագլարընտա կիւնտիւզիւն ֆէնէր իլէ կէգէրէք ատէմ արայօրըմ տէտիյի կիպի, ՝ա՛ճէպա 20նճի ՝ասր պու կիւն տիւնեատա մէվճուտ օլան 1,500 միլիոն ատէմլէրին գա՞չ տանէսինի ատէմ տէյիւ գապալ էյլէյճէճէք տիր։ Իմտի պիզ չօճուգլարը էօյլէ պէօյիւտէլիմ վէ թա՛լիմ էտէլիմ քի, ֆէյլէսուֆը ադրատըզը ադամ մէյտանա կէթիրիպ, 20նճի ՝ասրա թագտիմ էտէպիլէլիմ։

Պիր մէքթէպ վար ատէմ թէտարիք էտէր, մէզքիւր մէքթէպին միւտտէթ ի թահսիլիյէսի 20 սէնէ տիր։ Զօճուգ տօղտուղը կիպի պու մէքթէպէ կիրիպ 20 սէնէ սօնրա տիպլօմասընը ալըր։ Պուրատա չակիրտ սաղլամ պիր վիճուտէ, սաղլամ պիր ՝ադլա վէ սաղլամ պիր ախլաղ վէ տինէ մալիք օլաճաղ տըր։ Էկէր պու 20 սէնէ զարֆընտա պու չէյլէրի էլտէ էտէմէզսէ, օ ատէմ պիւթիւն ՝էօմրիւնտէ թօփալ օլուր։ Պու մէքթէպին տէօրթ պէօյիւք միւտտէթի վար տըր. 1նճիսի 4 սէնէ օլուպ, մա՞ճունիյէթ միւտտէթի տիր. 2նճիսի տախի 4 սէնէ օլուպ, չօճուգլրգ միւտտէթի թէմամիյէ օլունուր. 3ունճիւսիւ 7 սէնէ օլուպ, չէպապէթ միւտտէթի թա՛պիր օլունուր. 4իւնճիւսիւ իսէ 5 սէնէ օլուպ, ատէմ օլմագ միւտտէթի տիր։ Իշպու 4 միւտտէթ զարֆընտա կէրէք վիճուտ, կէրէք պէյն վէ կէրէք ախլաղ վէ տին նա՞սըլ թա՛լիմ օլունմալը տըր։

Վալիտէյնինտէն սաղլամ պիր վիճուտ թէվէրրիւս էտէն չօճուգ փէք պախթիյար տըր, պէր՛աբ անլէրին խաթասը սէպէպինտէն ՝իլէլ ու էմրազ իլէ տիւնեայա կէլէն չօճուգլար իսէ փէք պախթըզ

տբրլար։ Զօճուդ տիւնեայա կէլտիյինտէ, վիւճուտինին էն մուհիմմ ա'զասը ալաթ ը հազմիյէսի տիր։ Մի'տէ վէ պաղբրսագլարը ուղուն, դարա ճիյերի պէօյիւք օլուր։ Թա'ամ մի'տէյէ կիրտիքտէն սօնրա, 14 սա'աթ ուղուն պաղբրսադ իչինտէն տօլաչարագ հազմ օլունուր վէ չօճուղին վիւճուտինէ ղրտա վէրիր, դարա ճիյերին տախի թա'ամը վիւճուտէ թահվիլ էթմէքտէ չօգ մուհիմմ իշի վար տբր։

Մա'սումիյէթ միւտտէթինէ վէֆիյաթ միւտտէթի տախի տէնիլիր։ Զօճուղլար 'ալէսսէվիյէ 4 հաչընա դատար չօգ էօլիւրլէր։ Էվրօփատա չօճուղլար վէֆիյաթը 100տէ 25 նիսպէթինտէ կէօրիւնիւյոր, պիզիմ տիյարբմբզտա իսէ 100տէ 50 օլտբղընա չիւպհէ իսթէմէզ։ Զօճուղին պէտէնի պէօյիւր, պէյնի տախի պէօյիւմէք վէ թա'լիմ էտիլմէք կէրէք տիր։ Զօճուղին կէօզիւնտէն, գուլաղընտան պէյնին իչէրիսինէ պիր չօգ թէ"սիրաթ կիրէր։ Վէ պէյն տախի ռանա կէօրէ պէօյիւր։ 11 այլդ պիր չօճուդ քէնտի եարասընը տէլէն հէքիմի կէօրտիւյիւ կիպի աղլամադա պաչլատը, վէ հէքիմին եանընտան դաչմադա չալըչը։ «Զօճուդ 40ընտա էօյրէնտիյինի 40 նբլտա ունութմազ» տէրլէր, վէ մատէմ քի չօճուդ հէր չէյի կէօրիւր, իչիտիր, թատ ալբր, գօզլար, հիսս էտէր, պու սէպէպտէն հէր չէյի տէ տօղրու թարիդ իլէ իշհար էթմէք կէրէք տիր։ Ֆագաթ չօգ վալիտէյն չօճուղը թագլիտ էտէրլէր, մէսէլա չօճուդ սու տէյճճէք եէրտէ «Ռում» տէրսէ, վալիտէ արթբդ չօճուղա «Սու» տէմէզ xԱլ սանա ռում վէրէյիմ» տէր, վէ սու լուղէթինի էօյրէթմէզ։ Զօճուղլարլա պէօյիւք ատէմլէրլէ կիպի մու'ամէլէ էտիլմէլի տիր, լուղէթլէր ատղրու սէօյլէնմէլի վէ սէօյլէթմէյէ ալըչտբրբլմալը տբր։ Ֆամիլեատա դուլլանըլան լիսան, հարէքէթ, միւզաքէրաթ հէվի չօճուղլարընը խաթրը իչիւն տօղրու վէ դայէթ լաթիֆ օլմալը տբր, վէ եվտէ սիւքիւն, թէ"լինի, լութֆ, թէմքին, նէզաքէթ, ֆէտաքեարլբդ բուէը, մուհաֆպէթ վէ թագվա հիւքմ սիւրմէլի քի, չօճուդ պու ա'լա խասսիյէթլէրի քէսպ էյլէսին։ Պու վագթ 'էօմրիւն էպնիյէսինին թէմել թաչլարը գօնուլույոր. տիգգաթ էթ քի պունըն իւզէրինէ պէօյիւք վէ սաղլամ պինա եափապիլէսին։ Պու վագթտա չօճուղընը պէյնինէ պրագտբղընը թէ"սիր 'էօմրիւնիւն սօնունա տէկին գալբր։ Իմտի վալիտէյնին իւզէրինտէ 'ազիմ պիր մէս"ուլիյէթ պուլունմադտա տբր. Զօճուդ պիր հայվան տօղար, վալիտէ անը պիր մէլէք էթմէյէ չալըշմալը տբր։ Իմտի սաղլամ պիր վիւճուտը, էյի 'ագլը, մագպուլ թագվասը, քէրիմ վէ չէֆիզ գալպի, լաթիֆ վէ սէրին թապի'աթը վէ քեամիլ մուհապպէթի օլան վալիտէյն թահթ ը իտարէսինտէ պէօյիւյէն չօճուդլար նէ' պախթիյար տբրլար։

Զօճուդ 4 հաչընա գատար իհթիմամը թամմ իլէ վէ էլ իւզէրինտէ պէօյիւտիւլմէլի տիր։ Զօճուդա էյի թա'ամ, թէմիզ հավա, թաթլը ուլգու թէտարիք էյլէ, վէ ինսանիյէթ վէ ախլաղին իլք մէպտէլէրինի էօյրէթ։

Զօճո-ֆլէգ Դ-ոդոէնէ Քինտբրկարթը միւտտէթի տէ թէմիյէ օլունագիլիր. չիւնքի պու միւտտէթտէ հէվի չօճուդլար քինտբրկարթընա կէօնտէրիլմէլի տիրլէր։ Պու միւտտէթտէ չօճուդը պէյնինին, գօլլարընը, այագ վէ պալտբրլարընը ա'զալէթլէրի պէօյիւմէյէ պաչլար։ Պիւթիւն վիւճուտտէ 500 դատար ա'զալէթ օլուպ, դրամը ա'զամը պու միւտտէթտէ նէմա պուլուր։ Իչպու ա'զալէթլէրին պէօյիւյիւպ նէմա պուլմասը իչիւն հարէքէթի պէտէնիյէ չարթը մութլագ տբր։ Պունու թապի'աթ եափբյոր. զիրա 4 հաչընտան եօգարը օլան չօճուդլար հէր նէ գատար տա մէն' էտիլսէլէր, երինէ բահաթ տուրամազլար. սէքէրլէր, սբչբրլար, գօչարլար, օյնարլար վէ ա'զալէթլէրին հարէքէթի, գալպին, բիյէթին վէ պէյնին պէօյիւյիւպ նէմա պուլմասընա չօգ թէ"սիր էտէր, վէ եիւբէյին, պէյնին վէ ագ ճիյերին պէօյիւք օլմասը վիւճուտըն սբհհէթինին էսասը տբր։ Թբսպի իսթաթիսթիգլէրէ կէօրէ, հէր քիմին ագ ճիյերի պէօյիւք վէ սաղլամ իսէ, անլէր 'ագլը օլուրլար։ Էօյլէ իսէ պու միւտտէթ զարֆընտա չօճուդլարընը հարէքէթի մէն' էտիլմէյիպ թէչվիգ էտիլմէլի տիր։ Պու միւտտէթտէ չօճուդլար չօգ մուդալիտ օլուրլար, կէօրտիւքլէրի չէյի եափմազա դալգբչբրլար, մէս. չօճուդընը պիրի փէտէրինին պիր ատէմին տիյինի չէքտիյինի կէօրիւր, պիր ազ սօնրա քէնտի տէ եվտէ պուլունան քէտիյի եաթբրբպ մաչա իլէ տիյինի չբգարմազա չալբշբր։

Զօճուդ պու չէյլերի մուհաքէմէ թարիգիյլէ էթմէզ, անճագ պէյն իշլէյոր։ Պու վագթտա պէյն հէման հէման թէքմիլ սբդլէթինէ եաղլաչբյոր։ Պէյնտէ էվվէլա հարէքէթ միւնթէգասը, սօնրա հիսս միւնթէգասը նէմա պուլուպ, սօնրա պու միւնթէգալարը եէքտիկէրինէ բապթ էյլէյէն նազիք թէլլէր եափբլբրլար։ 'Ագլըն դուվվէթինէ պու թէլլերին չօղլբղը թէ"սիր էտէր։ 7-8 հաչլար արասընտա տիմազտա օլան ճիւմլէ միւնթէգալարընը նէմա պուլուպ դուվվէթլէնմէսի իչիւն պէյն թահրիք էտիլմէլի վէ իչէտիլմէլի տիր։ Դուվվէ ի հաֆբզէ, դուվվէ ի միւտրիքէ, դուվվէ ի մուհաքէմէ, իրատէթ վէ սա'իրէ միւնթէգալարընը պէօյիւմէլէրի իչիւն թա'ամ իսթէր։ Պունլարընը թա'ամը կէօզտէն, պուրունտան, գուլագտան, տիլտէն վէ ճէսէտին սաթհընտան իչէրի կէրէլէր վէ

պէյնին միւնթէգալարընը պէօյիւտիւպ գուվվէթ-լէնտիրիլէր։

Զօճուգ կէօրտիւյիւնիւն թագլիտինի եափմաղա չալըշըր իքէն, լազըմ օլան չէյլէր կէօսթէրիլմէլի, էյի վէ ֆա'իտէլի օլան չէյլէր տինլէթտիրիլմէլի, միւմքին իսկ հէր չէյին գօգուսընը վէ թատընը էօյրէթմէյէ չալըշըլմալը տըր։ Պէօյլեճէ պէյն թահրիք օլունարագ ղըտա ալըր վէ պէօյիւր։ Էլի իչլէր իքէն պէյնի տախի պէօյիւթմէլի, մահիր օլանըն պէյնի տախի քէսքին օլուր։

Պու վագթտա պէյն օլ գատար եուշմաղ տըր քի, անըն իւզէրինէ նասըլ գալըպ պասար իսկն էօյլէ չըգար։ Վիւճուտը սաղլամ պէօյիւթմէքլիյէ չալըշըլտըղը կիպի, պէյնի տախի սաղլամ վէ տօղրու պէօյիւթմէք չօգ ինթիմամ թալեպ էտէր։ Զօճուգլարը պու մագսէտէ մուվաֆֆըգ օլարագ պէօյիւթմէք իչիւն քինտըրկարթըն ուսուլը իճատ էտիլմիչ տիր։ Օրատա չօճուգլարըն կէրէք ճէսէտինին վէ կէրէք պէյնինին մունթազամ վէ միւթենասիպ պիր սուրէթտէ թէրագգըսընա ղայրէթ էտիտիլիր։ Ցամիլեալար հէր նէ գատար մունթազամ օլսալար եինէ տէ չօճուգլարըն քինտըրկարթընա կիթմէսի լազըմ տըր։ Մահիր վէ միւթէ'ալլէմ մու'ալլիմլէր թահթ ը իտարէսինտէ օլան քինտըրկարթընըն թա'լիմի սայքի հիչ պիր ֆամիլեատա վէրիլմէմէզ։ Թէմիզ հավա, էյի թա'ամ, թաթլը ույգու, կիւնէչ նուրը չօճուղա մութլագ էլզէմ տիրլէր։

Շեպապէն ֆ-ոպէնինոպ չօճուգլար ուզամաղա պաչլար, 10 եաչընտան սոնրա պաճագ վէ պոյ ուզար։ Էկէր չօճուգ էվվէլքի իքի միւտտէթտէ սրհհէթճէ էյի հազըրլըգ կէօրմիւչ իսկ, պէօյիւմէսի մունթազամ օլուր, եօգսա ինճէ վէ զապուն կէօրիւնիւր, վէ չօգ տէֆ'ա խասթա զանն օլունուր։ Կիւնէչին նուրը վէ թէմիզ հավանըն օքսիճէնի հիչ պիր 'իլաճըն էօլտիւրէմէտիյի միգրօպլարը էօլտիւրիւրլէր։ Պէօյլեճէ թէքրար էյի թա'ամ, փաք հավա, խալիս կիւնէչ ըշըղը չօճուգլարըն սրհհէթինին դանուն ը էսասիսի օլմալը տըրլար։ Պու վագթտա չօճուգլարըն միւպթէլա օլտըղը ֆախր ը տէմ վէ սարի խասթալըգլարտան հրֆզ էտիլմէսի իչիւն գարանլըգ վէ կիւնէչ կիրմէյէն մէքթէպլերի եագմալը։ Աչըգ հավալարտան վէ թապի'աթըն լաթիֆ մէնզարէլէրինտէն չօճուգլարըն իսթիֆատէ էթմէսինէ միւսա'ատէ էտիլմէլի տիր։ Պու միւտտէթտէ չօճուգլար եիւքսէք մէքթէպլէրէ կիթտիյի իչիւն, մէքթէպլերին ահվալը, մու'ալլիմլերին իգթիտար վէ լէյգաթը, վէ փրօկրամլար հիսապա ալընմալը տըր։ Կէրէք վիճուտ վէ կէրէք պէյն թաղեիդտէն քիւլլիյէն աղատ օլմալը։ պիր տէֆ'ա պունլար թաղեիդ թահթընտա իփրանըրլարսա, չօճուգլար չարէսիզ տէրալէրէ տիւշէրլէր։

Իչթէ պու վագթտա չօճուգլար թապի'աթ թէչքիլ էտիյօրլար։ սէպաթ, տագիգլիք, տէվամէթ, զապթ ը նէֆս, ֆէտաքեարլըգ, նէզաքէթ, թէմիզլիք, իթա'աթըն պէօյիւք մէպտէլէրինի էօյրէնիյօրլար։ Իմտի պու չօճուգլարա մուգթէտիր, միւթէ'ալլէմ։ հուզուր վէ իթմինան սահիպի, լաթիֆ, մէրհամէթլի, սատրգ, էմին վէ ախլագի մէս"ուլիյէթի թանըյան մու'ալլիմլէր թէտարիք էտիլմէլի։ Նէ՝ չօգ վալիտէյն վէ խաճէկեան նիչէ չէյլերի չօճուղա էօյրէթմէզտէն, անտէն թալէպ էտերլէր վէ չօճուգ իճրա էթմէտիյի կիպի, անը թա'զիր վէ թէքտիր էտէրլէր։

Ադամ օլմագ ֆ-ոպէնէ։ Իչպու սօն միւտտէթտէ չօճուգլար գալեճ վէ տարիւլֆիւնուն թալէպէսի վէ կէնճլէր տիրլէր։ Տէրալէր վէ փրօկրամլար աղըրլաչմըշ, օյուն վէ ճիմնասթիք տէրս փրօկրամլարընա կէչմիչ տիր։ Վիճուտ ը ինսանինին սրհհէթինին էն էյի թա'ամընտան պիրի օյնամագ տըր։ Ճիմնասթիք սրհհէթին էն միւ"էսսիր 'իլաճը տըր։ Կէնճին գուվվէ ի հայաթիյէսինին թէզահիւտիւ օյնամագ վէ ճիմնասթիք իլէ թէ"մին էտիլիր։ Սաֆի կիւնէչ ըշըղը պուլունան օտալար, տէրս օտալարը, աչըգ մէյտանլար, տաղլար վէ պայըրլար վէ վասի' մէնզարէլէր փրօկրամլար տախիլինտէ պուլունմալը տըր, վէ թէրագինին պիր կէօզիւնտէ ինսանըն պէտէնի օլպիրինտէ 'ադլի վէ տինի հայաթը օլարագ պունլար միւսավի սուրէթտէ գայրըլմալը վէ պէօյիւմէլի տիր։ Պու վագթտա պէյն քէնտինին քէմալընա վասըլ օլմուչ վէ միւնթագալար նէմա պուլմուչ օլտըղընտան, միւքէմմէլ իչ թալէպ էտէր։ Գօլեճ վէ տարիւլֆիւնուն փրօկրամլարը նէ գատար տա աղըր օլա, պէյն անլէրին ճիւմլէսինի թաչըմաղա մուգթէտիր պիր հալտէ տիր։ Սոկրատ տէմիչ տիր քի «Պէն պիր էպէ իմ, հէր սապահ եէնի թէսավվուրլար մէյտանա կէթիրիրիմ, 'ադլըն փէնճէրէսի կէօզ, գալպին վէ ճանըն գափուսը գուլագ տըր։» Պու վագըթտա կէնճ օգումալը, եազմալը, տինլէմէլի տիր։ Պու վագթտա չակիրտ իւմիտլէր իլէ տօլմալը, 'իլմ ու ֆիւնուն իլէ մէշղուլ օլմալը, իլերիյէ սէվգ էտիլմէլի տիր, իրատէթի թագվիյէ էտիլմէլի, 'ալի թէսավվուրլար սահիպի օլմալը, գուվվէթլի մուհաքէմէսի վէ մանթրգը օլմալը, վէ բուհանի 'էօմրէ թալիպ պուլունմալը տըր։ Իմտի պու միւտտէթ նիհայէթինտէ պու կէնճ 20 եաչընտա իթմամ ը միւտտէթ էտէրէք, քէնտի չէհատէթնամէսինի ալը, վէ ոպէմ տիր տէյիւ ի'լան օլունուր վէ պաղ նասըլ պիր ատէմ տիր։ Փարլագ կէօզլիւ, գըրմըզը եիւզլիւ, լաթիֆ սէօզլիւ, սատրը վասի', 'իլէթտէն 'արի, իրատէթի գավի, իճրա'աթտա սէրի', քէնտիսի պասիրէթլի, ֆիքրի մէթին, պայը սէրին, 'ադլը քէսքին, միւթալա'ատը տէրին, նէֆսինի ֆէրամուշ վէ վաթանը տէրաղուշ էյէմիչ պիր ատէմ տիր։ Իչթէ պէօյլէ ատէմլէր եէթիչտիրմէնին եօլունա պագալըմ, զիրա միլլէթիմիզին իւմիտի պունլարտա տըր։

քիլ էտիյօրլար։ սէպաթ, տագիգլիք, տէվամէթ, զապթ ը նէֆս, ֆէտաքեարլըգ, նէզաքէթ, թէմիզլիք, իթա'աթըն պէօյիւք մէպտէլէրինի էօյրէնիյօրլար։ Իմտի պու չօճուգլարա մուգթէտիր, միւթէ'ալլէմ։ հուզուր վէ իթմինան սահիպի, լաթիֆ, մէրհամէթլի, սատրգ, էմին վէ ախլագի մէս"ուլիյէթի թանըյան մու'ալլիմլէր թէտարիք էտիլմէլի։ Նէ՝ չօգ վալիտէյն վէ խաճէկեան նիչէ չէյլերի չօճուղա էօյրէթմէզտէն, անտէն թալէպ էտերլէր վէ չօճուգ իճրա էթմէտիյի կիպի, անը թա'զիր վէ թէքտիր էտէրլէր։

Ադամ օլմագ ֆ-ոպէնէ։ Իչպու սօն միւտտէթտէ չօճուգլար գալեճ վէ տարիւլֆիւնուն թալէպէսի վէ կէնճլէր տիրլէր։ Տէրալէր վէ փրօկրամլար աղըրլաչմըշ, օյուն վէ ճիմնասթիք տէրս փրօկրամլարընա կէչմիչ տիր։ Վիճուտ ը ինսանինին սրհհէթինին էն էյի թա'ամընտան պիրի օյնամագ տըր։ Ճիմնասթիք սրհհէթին էն միւ"էսսիր 'իլաճը տըր։ Կէնճին գուվվէ ի հայաթիյէսինին թէզահիւտիւ օյնամագ վէ ճիմնասթիք իլէ թէ"մին էտիլիր։ Սաֆի կիւնէչ ըշըղը պուլունան օտալար, տէրս օտալարը, աչըգ մէյտանլար, տաղլար վէ պայըրլար վէ վասի' մէնզարէլէր փրօկրամլար տախիլինտէ պուլունմալը տըր, վէ թէրագինին պիր կէօզիւնտէ ինսանըն պէտէնի օլպիրինտէ 'ադլի վէ տինի հայաթը օլարագ պունլար միւսավի սուրէթտէ գայրըլմալը վէ պէօյիւմէլի տիր։ Պու վագթտա պէյն քէնտինին քէմալընա վասըլ օլմուչ վէ միւնթագալար նէմա պուլմուչ օլտըղընտան, միւքէմմէլ իչ թալէպ էտէր։ Գօլեճ վէ տարիւլֆիւնուն փրօկրամլարը նէ գատար տա աղըր օլա, պէյն անլէրին ճիւմլէսինի թաչըմաղա մուգթէտիր պիր հալտէ տիր։ Սոկրատ տէմիչ տիր քի «Պէն պիր էպէ իմ, հէր սապահ եէնի թէսավվուրլար մէյտանա կէթիրիրիմ, 'ադլըն փէնճէրէսի կէօզ, գալպին վէ ճանըն գափուսը գուլագ տըր։» Պու վագըթտա կէնճ օգումալը, եազմալը, տինլէմէլի տիր։ Պու վագթտա չակիրտ իւմիտլէր իլէ տօլմալը, 'իլմ ու ֆիւնուն իլէ մէշղուլ օլմալը, իլերիյէ սէվգ էտիլմէլի տիր, իրատէթի թագվիյէ էտիլմէլի, 'ալի թէսավվուրլար սահիպի օլմալը, գուվվէթլի մուհաքէմէսի վէ մանթրգը օլմալը, վէ բուհանի 'էօմրէ թալիպ պուլունմալը տըր։ Իմտի պու միւտտէթ նիհայէթինտէ պու կէնճ 20 եաչընտա իթմամ ը միւտտէթ էտէրէք, քէնտի չէհատէթնամէսինի ալը, վէ ոպէմ տիր տէյիւ ի'լան օլունուր վէ պաղ նասըլ պիր ատէմ տիր։ Փարլագ կէօզլիւ, գըրմըզը եիւզլիւ, լաթիֆ սէօզլիւ, սատրը վասի', 'իլէթտէն 'արի, իրատէթի գավի, իճրա'աթտա սէրի', քէնտիսի պասիրէթլի, ֆիքրի մէթին, պայը սէրին, 'ադլը քէսքին, միւթալա'ատը տէրին, նէֆսինի ֆէրամուշ վէ վաթանը տէրաղուշ էյէմիչ պիր ատէմ տիր։ Իչթէ պէօյլէ ատէմլէր եէթիչտիրմէնին եօլունա պագալըմ, զիրա միլլէթիմիզին իւմիտի պունլարտա տըր։

ԾՈՒՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՑԱՍԻՅԷ

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

—·—

Մէպ'ուսանը 33ի-ենէ- ի՞ՏԸԿ'ը. Մագամը Սէտարէթին «Բուսմէլի վիլայաթըյլէ Այաշնտա թագրիր ի սայիշ իչիւն մուվագգաթէն մէվզը' ի իճրայա գօնուլան չէթէ գանունընըն կէօնտէրիլտիյինէ տա՞իր թէզքէրէսի օգունուպ միւսթա'ճէլիյէթ գարարըյլէ Տախիլիյէ էնճիւմէնինէ հէվալէ օլունմուշ տըր։ —Քէզա մագամը Սատարէթին «Ատանա վուդու'աթը էնասընտա մագթուլէն վէֆաթ էտէն վէ եախօտ հիւքմէն ի'տամ օլունան էշխասընն 'իւհտէլէրինտէքի արազի հագգընտա գալէմէ ալընան լայիհա ի գանունիյէնին միւսթա'ճէլիյէթ գարարըյլա» կէօնտէրիլտիյինէ տա՞իր թէզքէրէսի օգունարագ միւսթա'ճէլիյէթ գարարըյլա Տէֆթէր ի Խագանի էնճիւմէնինէ հավալէսի գարարկիր օլտու։ —Փիրինճ զէր'ինէ տա՞իր օլան գանուն լայիհասընընն մատտէլէրինտէն պա'զըլարը օգունմուշ տըր։ Մէճլիսին 34ենճի իճթիմա'ընտա սայքի միւնհասըրէն Շէհիր Էմանէթինին 1,100,000 լիրալըգ իսթիգրազ լայիհասը մէվզու'ը պահս ու միւզաքէրէ օլմուշ տըր։ Պու իսթիգրազընն Մալիյէ Նազարէթինին քէֆալէթի ալթընտա 'ադա էտիլիպ քէօփրիւ վարիտաթընընն տախի իչպու իսթիգրազընն ըէ՞ս իլ մալ վէ ֆա'իզինին թէ՞տիյէսինէ գարշըլըգ կէօսթէրիլմէսի թէքլիֆ էտիլմիշ տիր։—Մէճլիսին 35ինճի իճթիմա'ընտա էվվէլա փիրինճ զրա'աթընա 'ա՞իտ գանուն լայիհասը օգունտու։ —Սէրայլար թա'միրաթը հագգընտա Մալիյէ Նազըրը իզահաթ վէրմիշ վէ էն զարուրի թա'միրաթընն իճրասը իչիւն 24,000 լիրա տահա սարֆ էտիլմէսի միւպրէմ օլտըզընը պէյան էյլէմիշ տիր։ Ըէ՞յէ միւրաճա'աթ օլունտըգտա մէզքիւր թախսիսաթընն դապուլը միւնասիպ կէօրիւլտիւ։ —Տախիլիյէ վէ Սատարէթէ 'ա՞իտ թախսիսաթ քեաֆի օլմատըզընտան, 'իլավէթէն սարֆընա լիւզում կէօսթէրիլէն 5 միլեօն 24.500 զրշ. հագգընտա ճավիտ պէյ ի'թա ի իզահաթլա պունլար միյանընտա հապսխանէլէր վէ իսքեան ը մուհաճիրին թախսիսաթը օլտըզը վէ պիւտճէյէ զամմ էտիլմէքսիսին տիկէր թախսիսաթլարտան թէսարրուֆ էտիլէճէյի ճիհէթլէ դապուլու լիւզումընը տէրմիյան էթմիշ տիր։ Մէպ'ուսանտան Գեզամ էֆէնին «Պու իսքեան ը մուհաճիրինտէն մադսէտ հանկի մուհաճիրլէր տիր։ Էրմէնի մուհաճիրլէրինէ չիմտիյէ գատար հիչ պիր փարա վէրիլմէսի,» սիւ'ալընա ճէվապէն Մալիյէ Նազըրը, «Միւսլիման, էրմէնի ... նէ գատար մուհաճիր կէլիրսէ, մագսէտ անլէր տիր,» տէյիւ ճէվապ վէրմիշ տիր։ Թա'եին ի էսամի սուրէթիյլէ մատատէ ի գանունիյէ 2 ըէ՞յէ գարշը 130 ըէ՞յ իլէ դապուլ օլունտու։ Պա'տէհու Գարատաղ իլէ Թիւրքիա պէյնինտէքի թիճարէթ 'ատնամէսի հագգընտաքի մատատէլէր օգունտու։ Վէ պունընն իւղերինէ 'ատնամէնին լէհ վէ 'ալէյհինտէ պիր խայլի միւնագաշաթ ճէրէյան էթտիքտէն սոնրա ըէ՞յէ միւրաճա'աթ օլունտըգտա 'ատնամէնին հէյ՞էթ ի 'ումումիյէսի գապուլ վէ մատատէ պէ մատատէ միւզաքէրէյէ պաշլանարագ 1, 2 վէ 3ինճիւ մատատէլէր գապուլ օլունմըշ վէ ա'զալար տաղըլմաղա պաշլամըշ օլտըզընտան պագըյէսի իքինճի իճթիմա'ա թա'լիգ օլունմըշ տըր։ —Մէճլիսին 36ենճը իճթիմա'ընտա ինթիյաթ զաղըթա գանուն լայիհասընընն սուրէթի ի մու'ատտէլէսինին կէօնտէրիլտիյինէ տա՞իր մէճլիս ի ա'եան ըիյասէթինտէն վարիտ օլան թէզքէրէ օգունմըշ վէ 'ասքէրի էնճիւմէնինէ հէվալէսինէ գարար վէրիլմիշ տիր։ —Դապինէնին թէնսիգաթ գանունընա զէյլէն գալէմէ ալտըզը լայիհա ի գանունիյէնին իրսալ օլունտըզընա տա՞իր մագամը Սատարէթտէն վիւրուտ էտէն թէզքէրէ օգունմըշ, պիր խայլի միւնագաշաթ ճէրէյան էտէրէք նէթիճէտէ 10 քիշիտէն միւրէքքէպ պիր էնճիւմէն թէշքիլի իլէ մէզքիւր էնճիւմէնէ հէվալէ ի քէյֆիյէթ էտիլմէսինէ գարար վէրիլմիշ տիր։ —Պահրիյէտէն 148 իմզա իլէ վէրիլմիշ օլան իսթիտա հագգընտա փէք չօգ միւնագաշաթ վէ միւզաքէրաթ ճէրէյան էթմիշ վէ 'ադբպէթ արայա միւրաճա'աթ օլունարագ էքսէրիյէթլէ մէզքիւր իսթիտա'ընն ըէտտինէ գարար վէրիլմիշ տիր։ Պա'տէհու եէնէ Շէհիր Էմանէթի իսթիգրազընընն միւզաքէրէսինէ պաշլանմըշ տըր։ Եէնէ մէճլիս իքիյէ այրըլըպ պիր գըսմ մէպ'ուսան իսթիգրազընն լէհինտէ գըսմը տիկէր իսէ 'ալէյհինտէ իտարէ ի քէլամ էթմիշլէր վէ զայէթ ուզուն սիւրէն միւնագաշաթտան սոնրա, թա'եին ի էսամի սուրէթիյլէ արայա միւրաճա'աթ օլունարագ 57 ըէ՞յէ զարշը 112 ըէ՞յ իլէ իսթիգրազընն գապուլընա գարար վէրիլմիշ, վէ ալգըշլար արասընտա մէճլիս խիթամ պուլմուշ տըր։ Մէճլիսին 37ենճի իճթիմա'ընտա «Գուվվէ ի պահրիյէ ի 'Օսմանիյէնին թագվիյէսի զըմնընտա թէտարիքի իճապ էտէն հարպ սէֆինէլէրի իչիւն թանզիմ օլունան էսպապը մուճիպէ լայիհասըյլէ լէվհա ի գանունիյէնին լէֆֆէն իրսալ գըլընտըզընա տա՞իր» մագամը Սէտարէթտէն կէլէն թէզքէրէ օգունտու, վէ արայա լէտէլ միւրաճա'ա իսթի'ճալ գարարըյլէ միւվազէնէ ի մալիյէ էնճիւմէնինէ հէվալէսինէ գարար վէրիլմի։ —Թրապզօնտան էր-

զրում գատար պիր չըմէնտըգէր խաթթընըն թէմ-տիտինէ տա՛իր վէրիլէն թագրիր օգունմըշ, վէ միւզաքէրաթ նէթիճէսինտէ քէյֆիյէթին միւսթա՛ճէլէն Նաֆի՛ա նազարէթինէ իշ՛արընա գարար վէ-րիլմիշ տիր։ — Ա՛եան ա՛զասընտան Եօրկիատիս էֆէնտինին մէպ՛ուսան մէճլիսի հագգընտա սէօյ-լէտիյի «թէրպիյէսիզ» սէօզիւնիւ կէրի ալմասը պապընտաքի թէքլիֆ մէպ՛ուսանտա ճէրէյան է-տէն միւզաքէրաթ նէթիճէսինտէ 12 բէ՚յէ գարշը 73 բէ՚յ իլէ գապուլ օլունմըշ, վէ միւշարիլէյհ Եօր-կիատիս էֆ. սէօզիւնիւ կէրի ալ՚ըշ տըր։ — Ուբ-ֆա, 'Ա.ինթապ թարաֆլարընտա էհալինին աճլըգ-տան թէլէֆ օլմագ տէրէճէսինէ կէլտիյի պիլտիրիլ-տիյինտէն աճլըգլարը սապիթ օլան ֆուդարայա մու՛ավէնէթ էտիլմէսի խուսուսընընն նազարը տիգ-գաթա ալընմասընա տա՛իր վէրիլէն թագրիր Տա-խիլիյէ նազարէթինէ հավալէ օլունմըշ տըր։

Մէ-Ռէնէվէ՛ն. Իդոամընն մէվսուգէն իսթիսպարընա կէօրէ, Տէրիսա՛ատէթտէ մուգիմ սիւֆէրայա քէնտի հիւքիւմէթլէրինտէն վագ՚օլան թէպլիղաթտա Կիրիտ մէս՛էլէսինէ տա՛իր Պապ ը 'Ալիյէ վէրիլճէք ճէվապընն չէքլի հագգընտա հէնուզ դաթ՚ի պիր ի՚-թիլաֆ հասըլ օլմատըղը պիլտիրիլմիշ տիր։ Քէզա-լիք տիւվէլ ի համիյէ Հանեատաքի գօնսօլօսլարընա պիր նօթա կէօնտէրմիշլէր տիր։ Տէվլէթլէր պու նօթատա Կիրիտտէն իմթիյազաթ ը էճնէպիյէնին լաղվընա գաթ՚իյէն միւսա՛ատ էթմէյէճէքլէրինի պէյան էթմիշլէր տիր։ — Կէչէն ճիւմ՚ա էրթէսի կիւնիւ տօնանմա ի 'Օսմանի Մու՛ավէնէթ ի Միլլիյէ ճէմ՚իյէթի թարաֆընտան պիր հէյ՚էթ Զաթ ը Շահանէյէ միւրաճա՛աթլէ ի՚անէ թալէպ էթմիշ վէ Զաթ ը Շահանէ չէօյլէ ճէվապ վերմիշ տիր։ «Իլէթիմին համիյէթինտէն, ճէմ՚իյէթին պու խուսուստաքի զայրէթինտէն փէք մէմնուն վէ մահզուզ իմ։ Միլ-լէթիմլէ պէրապէր պու ի՚անէյէ իշթիրաք էյլէմէք իւզրէ, պիր մա՛աշըմը թէրք էտիյօրըմ։ Իլք թագ-սիթի պաչ մապէյնճիտէն ալընըզ։» Պունընն իւզէ-րինէ հէյ՚էթ՝ սիւատէ ի սէնիյէյ 'արզ ը 'ուպուտի-յէթ վէ թէչէքքիւրաթ էտէրէք հուզուր ը հիւ-մայունտան չըգմըշ, վէ իլք թագսիթ օլարագ ի՚ն-սան պույուրըլան 1,946½ լիրայը մէրքէզ ի 'ումու-միյէ թէսլիմ էթմիշ տիր։ — Կէչէն հաֆթա ա՛-եան մէճլիսի բէ՚իսի Սա՛իտ փաշա՝ էմլաք ու ագա-ըընընն միւթէրաքիմ 1,194 լիրա վէրկիսինի թէ՚տի-յէ էթմէմէսինտէն նաչի միւշարիլէյհ իլէ Մալիյէ նազարը արասընտա պիր միւճատէլէ զուհուր էթ-միշ, վէ նէթիճէտէ Սա՛իտ փաշանընն էշեասընընն պիր գըսմը հաճզ էտիլմէքլէ, Սա՛իտ փաշա Գրէ-տի Լիսնէ իւզէրինէ 1,114 լիրալըգ պիր չէք վէր-մէյէ մէճպուր օլմուշ, վէ պէօյլէճէ հաճզ գալտը-ըլըպ էշեասը քէնտիսինէ ի՚ատէ օլունմըշ տըր։ Միւշարիլէյհին տիյունընտան պա՛զըլարը տախի թէվիֆ պաշընտա Օթէլ Ռուայալն սէնէ ի հալիյէտէն 4,440 վէ պագայանընն 0/0 20սի օլարագ 7,104 զուրուշ, Պէյիքթաշտա պուլունան էմլաքն տախի պագայասընտան 0/0 20սի 172,316 զուրուշ օլուպ, պունլար տախի թէ՚տիյէ էտիլմէտիյի իչիւն տա՛ի-բէլէրի տախիլինտէ քէյֆիյէթ ի՚լան էտիլմիշ տիր։ Պէօյիւքտէրէ վէ Իսթինյէ տախիլինտէ վէ տա-հա սա՛իր մահալլէրտէ պուլունան էմլաքլարը-նընն վէրկիլէրի քէզալիք գանուն տախիլինտէ իսթիֆա օլունմագտա տըր։ Սա՛իտ փաշա պու խուսուստա Շուրա ի Տէվլէթէ միւրաճէ՚աթ էթ-միշ իսկ տէ, մէճլիս միւշարիլէյհին իսթիտ՚ասընը ըէտտ էթմիշ, վէ Մալիյէ նազըրընա հէմէֆքեար պուլունմըշ տըր։ Իդոամընն էֆքեարընճա Սա՛իտ փաշանընն ա՛եան ըիյասէթինտէն իսթի՚ֆա էթմէսի մուգթազի իմիշ։ —Ռում Փաթրիգի իլէ Սինօդընն իսթիլաֆը հալա տէվամ էտիյօր։ Կէչէն Փազար կիւնիւ տախի պիր խայլի էհալի ֆէնէր քիլիսէսին-տէ թօփլանմըշ տըր։ Փաթրիգ ենինէ քիլիսէյէ էն-մէմիշ տիր։ Քիլիսէտէն չըգըլարգտան սոնրա, էհա-լի Փաթրիգխանէ էօնիւնտէ եըզըլմըշլար վէ «Եա-շասընն Փաթրիգ, տէֆ՚ օլսուն Սինօդ» տէյիւ նի-տա էթմիշլէր տիր։ Սոնրա Փաթրիգի կէօրմէք իսթէմիշլէր վէ Փաթրիգ տախի պալգօնտա կէօրիւ-նիւպ էհալիյի սէլամլայարագ վուգուտ՚ պուլան հալ-տէն սոնրայը պէյան ը թէ՚էսիւֆլէ քէնտի արզուսը գանուն ը ինթիզամա բիա՛յէթ օլտըղընը պէյան էթ-միշ, վէ պու եօլտան հիչ այրըլմայարագ մէճլիս ի մուխթէլիֆին գարարընա պէքլէտիյինի սէօյլէմիշ տիր։ Փաթրիգ էֆ. իլէ Սինօդ ա՛զալարը արասըն-տաքի իսթիլաֆը պէրթարաֆ էթմէյէ ֆէվգէլ՚ատէ չալըշըլմագտա իսկ տէ, չիմտիյէ գատար պու պապ-տէ հիչ պիր մուվաֆֆագիյէթ հասըլ օլմամըշ տըր։ — Թիւրքիա իլէ Պուլկարիսթան արասընտա պիր մուհարէպէ զուհուրընտան գօրգուլմագտա իտիյ-սէ տէ, զաղէթալարտա կէօրիլէն պէյանաթ ը ա-խիրէտէն պու գօրգուլարըն զա՚իլ օլտըղը անլաշըլ-մագտա տըր։ Պուլկարիսթան տախիլիյէ նազըրը տախի ախիրէն պիր մուխապիր իլէ միւլագաթ էթ-տիյի էանատէ տէմիշ տիր քի, «Թիւրքիա իլէ Պուլ-կարիսթան պէյնինտէ միւնասէպաթ ը սիյասիյէ մունթազամ վէ տօսթանէ տիր։ Միւնասէպաթ ը մէզքիւրէնին ֆէնա օլտըղընա տա՚ի նէյը օլունան խապէրլէր անճագ մէմալիք ի էճնէպիյէտէ Պուլկա-րիսթանընն մաղնար օլտըղը հիւսն ի թէվէճճիւհիւ մահվ էթմէք իսթէյէնլէր թարաֆընտան իսթիրա՚

էտիլմիշ չէյլէր տիր։ . . . Անճագ պիզ եալընըզ արզու էտէրիզ քի —պու տա պիր թէմէննիտէն պաշգա պիր չէյ օլամազ— Թիւրքիատաքի Պուլկարլար Պուլկարիսթանտաքի Թիւրքլէր կիպի 'ատիլանէ պիր իտարէտէն միւսթէգիտ օլսունլար։» —Փարիստէն չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէտէ տէնիլիյօր քի Պէրլինտէն իշ'ար էտիլտիյինէ կէօրէ, Պաղտատ չըմէնտրֆէր խաթթը ինշ'աթ չիրքէթի, Ալմանիա չէլիք սէնտիգալարընա 840 քիլոմէթրօլը խաթթ իչիւն լազըմ կէլէն բայլարը սրփարրչ էթմիշ տիր։ Օն պէշ միլեոն մարգլըգ պիր սրփարրչ իճրա էտիլէճէք տիր։ —Տէվլէթին գատիմ վէկիլլերինէն Մէ'արիֆ նազըր ը էսպագը Միւնիֆ փաշա կէչէն կիւն 84 եաշընտա օլարզը հալտէ իրթիհալ էթմիշ տիր։ Միւշարիլէյհ 'Այնթապ 'իլէմասընտան Սէյեիտ 'Ապտիւլ Նաֆի' էֆ.նին մախտումը օլուպ, 1246 սէնէ ի Հիճրիյէսինտէ թէվէլլիւտ էթմիշ տիր։ Միւշարիլէյհ իւչ տէֆ'ա Մէ'արիֆ նէզարէթինէ թա'ինին օլունմըշ տըր։

Ինճ. ճէմ. Պրուսա վա'ըզը Պատ. Ե. Շամմիկեան նամիզատլըզը միւնասէպէթիյլէ պիր գաչ հաֆթա թա'թիլ իչիւն Տէրիսա'ատէթէ կէլմիշ օլուպ, իւզերինտէ քիւչիւք պիր 'ամէլիյաթ իճրասընա լիւզում կէօրիւլէրէք, Ազգ. խասթախանէյէ կիթմիշ տիր։ —Գուուզեան էֆ. պու կիւնլէրտէ 'Այնթապը զիյարէթ էյլէմիշ տիր։ Կիլիկիա վազ'ա ի միւ'էլլիմէսինտէ չէհիտ տիչէն բուհանի մէ'մուրլարը մէտրէսէսինտէ ֆօթօգրաֆլարը վէ գըսա թէրճէմէ ի հալլարը Մարտ 31էտէք Պրուսատա էյթամախանէ միւտիրի Վեր. Գ. Պաղտասարեանա կէօնտէրիլիր իսէ միւմաթիլէյհ օնլարը 1911 օրոյոյընա գօյաճագ տըր։ —Թիւրքէ Ա-եռաքէրին 1909 սէնէսի 40նճը նօմէրօսընտան պիր պէօյիւք փաքէթ մահալընա եէթիշմէմիշ օլարզը իչիւն սէհվէն պիր պաչգա մահալա կիթմիչսէ իտարէխանէմիզէ ի'ատէ էտիլմէսի բէճա օլունուր։ —Ատանատան ալարզըմըզ պիր վարագատա չէօյլէ տէնիլիյօր. «Ա-եռաքէրին 5ինճի նուսխէսինտէ սօրտուզընըզ Պէհէնիլի Գուունտագճը Զաքարիանըն օղլու Սարգիս վէ Աբրահամ նամ քիմսէլէր՝ էնա ի իղթիչաշտա վէֆաթ էթտիլէր։ Կէօրիւպ չէհատէթ էտէնլէրին իսմլէրի Պէհէնիլի Մահլէպճեան Ցակոբ վէ Քոքանեան Ցակոբ տըր։» —Պիր գաչ կիւն էվվել Եփրատ գօլէճինին զէմին գաթճնտաքի պիր օտատա եանկըն զուհուր էթմիշ իսէ տէ, տէրհալ պատրրըլմըշ տըր։

Էր. ճէմ. Կէչէն հաֆթա Ճիւմ'ա կիւնիւ իճթիմա' էտէն Ազգ. Ժողովտա Ս. Փաթրիգին քէնտի մէվզը'ինէ տա'վէթ էտիլմէսինէ 5 բէ'յէ գարը 45 օրատա հազրը պուլունմայըպ, եինէ տէ բէ'յլէրի էքսէրիյէթ թարաֆընտան օլան 20 բէ'յ տէ պունա 'իլավէ օլունուր իսէ 65 բէ'յ իլէ գարար վէրիլտի։ Վէ մէճլիս թարաֆընտան թա'ինին օլունան պիր հէյ'էթ ի մուլախխասա Կիրակի կիւնիւ Գատրքէօյիւնէ կիտիպ, միւշարիլէյհէ պու գարարը թէպլիղ էյլէմիշլէր տիր։ Ս. Փաթրիգ մէճլիսին բէ'յինէ բու ի րիզա կէօսթէրիպ, եազընտա Փաթրիգխանէյէ 'ավատէթ էտէճէյինի, վէ էլան քէնտի մաթլուպաթընըն ճիւմլէսի տէ իճրա էտիլմէմիշ իսէ տէ, եէնի դապինէյէ իզհար ը էմնիյէթ էտէրէք իչէ պաշլամազա բազի իտիյինի պիլտիրմիշ տիր։ — Ատանա վալիսինտէն Տախիլիյէ նազարէթինէ վէ սա'իր մէնպա'լարտան զազէթալարա կէլէն թէլէկրաֆլարտան անլաշըլըզընա կէօրէ, Փեար. 5տէ Ատանատա վալի փաշանըն թէրթիպի իւզրէ պիր 'ումումի զիյաֆէթ վէրիլմիշ օլուպ, անտէ գօնսօլօսլար, գօնսօլօս վէքիլլերի, վէ սա'իր էճնէպի տօսթլար, վէ Ատանա, Թարսուս վէ Մէրսինտէն տա'վէթ օլունմըշ 'անասըրը մուխթէլիֆէ ի 'Օսմանիյէտէն 300 գատար զէվաթ ը միւ'թէպէրէ հազըր իտիլէր։ Պու զիյաֆէթտէն մադսէտ՝ վիլայէթ տէրունինտէ պուլունան 'անասըր արասընտա պիր ի'թիլաֆ վէ իթթիհատ հասիլ էթմէք օլարզը հալտէ մագսէտ ի մէզքիւրէ կիւզէլճէ խըտմէթ էյլէմիշ տիր։ Էսնա ի զիյաֆէթտէ Ս. Կաթողիկոս վալի փաշանընն սաղ թարաֆընտա օթուրմուշ տըր։ — Զէյթուն անվալը հալա մուճիպ ի էնտիչէ օլմագտա տըր։ Հիւքիւմէթին վերտիկի վա'տարա բաղմէն, 'ասքէրլէրին թա'դիպաթը վէ մահպուսիյէթ տէվամ էթմէքտէ տիր։ Պիր վագթտան պէրու Մար'աշ հիւքիւմէթինէտէն կէլէն թէլէկրաֆլար՝ ճէմա'աթը թէկվիդ էտէրլէր տէյէրէք Զէյթունըն վէ Հաճընը Առաջնորդարընը թէպ'իտինի թալէպ էթմէքտէ իտիլէր։ Լաքին կէչէն կիւն Փաթրիգխանէյէ կէլէն պիր թէլէկրաֆ մէս"էլէյէ ֆարգը պիր բէնք վէրմէքտէ տիր։ Հիւքիւմէթ Զէյթուն Առաջնորդը Տ. Վաղարշակ վարդապետի Մար'աշա նազ էյլէմիշ տիր։ Հիւքիւմէթ Փաթրիգխանէյէ խապէր վէրմէքսիզին պիր առաջնորդը պիր եէրտէն տիկէր պիր եէրէ նազ էտէրսէ, թէքրար եէնի մէս"էլէլէրէ գափու աչըմըշ օլուր։ —Էջմիածին Կաթողիկոսը Պրուսա Առաջնորդը Տ. Յովհ. Եպս. Արշարունիյէ Արքեպիսկոպոսլըգ բիւթպէսինի թէվճիհ էյլէմիշ տիր։ —Կէօքտէրէլիեան էֆ. թէքրարէն Ատանատա թէվզըֆ էտիլէրէք նէֆիյէ հիւքմ էտիլմիշ տիր։ —Շար գարիյէսի էհալիսինէ էվլէրինի ինշա էթմէք մագսէտիյլէ վէրիլէն 630 լիրա ի'անէնին 170 լիրասը անլէրին պանդայա վէ հիւքիւմէթէ օլան էսքի պօրճլարընա մահսուպէն ալը գօնուլարզը խապէր վէրիլիյօր, —Երուսաղէմտէն խապէր վէրիլտիյինէ կէօրէ, Փեար. 7տէ Դանիել Վարդապետին մաթլուպը իւզերինէ Ս. Յակոբ վանքը 'ասքէրլէր թարաֆընտան մուհասէրէյէ ալընմըշ տըր։ Վանքտա 4-5 եիւզ ուխսաւոր պուլունմագտա իմիշ։

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

—·—

Եռանդոնեան. Գրալ Եօրկի մէպ'ուսան մէճլիսինտէ սիյասի բու"էսանընն նասիհաթլարընա թէվֆիգէն հարէքէթ էտէրէք մէճլիս ի 'ումումի ի միլլինին իճթիմա'ընա մուվաֆֆագաթ էթմիշ տիր։ Միլլի պիր մէճլիս ի 'ումումի՝ մէճլիս ի մէպ'ուսան ա'զասընընն իքի միսլի նիսպէթինտէ ա'զայա մալիք պուլունարագ վազիֆէսի գանունը էսասիտէ թա'տիլաթ վէ թէպտիլաթ իճրա էթմէք տիր։ Գանունը էսասիտէ թա'տիլաթ անճագ չու եօլտա օլապիլիր, չէօյլէ քի իքի միլթէթապլի' (եէքտիկէրինի միլթէ'ազզպ) մէճլիս ի մէպ'ուսանլար պիլճիւմլէ ա'զալարը հազըր օլաբգլարը հալտէ ա'զա ի մէճլիսին լուչ բուպ' էքսէրիյէթիլէ, պու մագսէտին իճրասը իչիւն մէճլիս ի միլլիյի իճթիմա'ա տա'վէթ էթմէյէ գարար վէրիր։ Լաքին Գրալ հազրէթլերի Գանունը էսասինին իչպու անքեամընը նազարը ի'թիպարա ալմամաղա անճագ իսթէմէյէրէք բազի օլմուշ տըր։ Միչարիլէյճ պու հարէքէթին էվվէլ ի չերբէյն օլաբգը խուսուսընտա սիյասի բէ'իսլերին էֆքեարընը գապուլ էթմիշ տիր։ Եէնի պիր մէպ'ուսան մէճլիսի ինթիխապ էտիլսէ, կիրիտլիլեր քէնտիլերի տախի մէպ'ուսլար ինթիխապը խուսուսընտա իսրար էտէրլէր իսի։ Գրալ Եօրկի մէչրու' սուրէթտէ տա'վէթ օլունան վէ վազըհէն պէյան օլունան մագսէտլերէ իճթիմա' էտէն պիր մէճլիսէ հիչ պիր ի'թիրազ տէրմիյա՝ նընա մէյտալ պուլունմայօր։ Լաքին մէճլիս՝ հարաքեաթ վէ մու'ամէլաթընա էվվելճէ հիչ պիր հատտա թա'եին էտիլմէքսիզին ին'իգատ էտէճէք օլուր իսէ, անը տաղըթմագլըգ գալայ պիր իչ օլմայաճագ տըր։ Գրալ՝ Մէճլիս ի միլլինին իճթիմա'ա տա'վէթ օլընմասընա, իթթիհատը 'ասքէրինին տաղըմասը չարթըյէ, մուվաֆֆագաթ էթմիշ տիր։ Զապիթան պու չարթա բազի օլմուշլար տըր։ Էսպագ Եունանիսթան պաչ վէքիլի վէ մէպ'ուսան մէճլիսինտէ էն պէօյիւք ֆըրգանընն բէ'իսի օլան Մ. Թէօթօքիս՝ իթթիխազ օլունան իչպու թէտպիրին մուխաթաբալը օլաբգընը գապուլ էթմէքլէ պէրապէր, չու կէչէն պէչ այ միւտտէթտէն պէրու տէվամ էտէն հարէքէթ ի զայր ի մէչրու'անընն տէվամ էթմէսինտէն իլերի կէլէճէք մուխաթարա դատար պէօյիւք օլմասըգընը իտտի'ա էտիյօր։ Մ. Տրակումիսին բիյասէթի ալթընտա եէնի պիր գապինէ թէչէքքիւլ էթմիշ տիր։ Իթթիհատը 'ասքէրի բէ"իսի Միրալայ Զօրպաս Հարպիյէ նազըրը սըֆէթիյլէ Մ. Տրակումիս գապինէսինէ տախիլ օլմուշ տըր։ Պապը 'Ալի տէվլէթլերէ պիր նոթա կէօնտէրէրէք բիվայէթէ նազարէն ավալը հազըրէնին վէխամէթինէ անլերին նազարը տիգգաթընը ճէլգ էթմիշ տիր։ Պաշլըճա մուխաթարա 'ունսուրը Կիրիտլիլերին հարէքէթինտէ տիր։ Էկէր անլէր Եունան մէճլիսի միլլինէ ա'զա ինթիխապ էթմէք խուսուսընտա իսրար էտէրլէրսէ, սէֆիհանէ վէ թահրիքեամիզ հարէքէթտէ պուլունմըշ օլուրլար։ Լաքին մէզքիւր մէճլիս կէլէճէք Դեկտ.տէն էվվել 'ագտը իճթիմա' էթմէյէճէք տիր, վէ իւմիտ օլունույօր քի պու կիպի պիր ատըմ աթմանընն էօնինիւ ալմագ իչիւն թէտապիր ի միլ"էսիրէ իթթիխազ օլունաճագ տըր։ — Բ«ոչ» – Ավոնրէ թայմընն Փէթէրսպուրկ մուխապիրի չէօյլէ կազըյօր. «Մէվսուգ մէնգ'տան ալաբգրմ մա'լիմաթա կէօրէ, Ավսթրիա հալ ը հազըրընն իպգա օլունաճաղընա տա"իր նէչը օլունաճագ պիր պէյաննամէնին Եվրօփա սուլհ ու միւսալէմէթինէ օլաճագ գէվա"իտ վէ մուհասէնաթընը քեամիլէն թագտիր էթմէքտէ օլաբգընտան, ինթիմալ քի եազընլարտա պու կիպի պիր պէյաննամէ նէչը օլունաճագ տըր։ Գունա պինա'էն 'անգարիպ Ռուսիա-Ավսթրիա միւնասէպաթընտա պիր սալահ էսէրի հասըլ օլաճաղընա վէ հաթթա անլերին պիրիպիրիյլէ պարբչաճագլարընա քէմալ ը էմնիյէթլէ ինթիզար օլունապիլիր։»

Ֆրանսա. Փարիսին ահվալը 'ալէտտէվամ էյիդէմէքտէ օլուպ եէնիտէն սու թուղեանլարընն վուգու'ընա տա"իր պիլճիւմլէ մուխաթարալար կէչմիշ տիր տէյիւ կէօրիւնիյօր։ Շիմտիտէն վուգու' պուլան խասարաթն մըգտարընը թա'եին էթմէքլիք իմքեանսըզ իսէ տէ, զանն օլունաբգընա կէօրէ եալընըզ Փարիս վէ հէմճիվարընտա վուգու' պուլան խասարաթն մըգտարը 40,000,000 լիրայա պալիզ օլմագտա տըր։ Փարիս վէ հէմճիվարընտա վուգու' պուլան իչպու խասարաթ ը 'ազիմէ սէպէպիյլէ, Ռուէնտէ վէ սա"իր մահալլէրտէ վուգու' պուլան խասարաթ նազար ը ի'թիպարա ալընմամագտա տըր։ Աֆէթզէտէլէրին թէհվին ի ինթիյաճաթը իչիւն չիմտիյէ գատար Ֆրանսատա թօփլանան ի'անելէրին մըգտարը 100 պին լիրայա պալիզ օլաբգը կիպի, մէմալիք ի էճնէպիյէտէն կէլէն ի'անելէրին մըգտարը տախի 100 պին լիրայա պալիզ օլմագտա տըր։ Իչպու սօնրաքի մէպլաղընն նըսֆընտան զիյատէսի Ինկիլթէրրա վէ Ամէրիգատան կէլմիշ տիր։

Մ. Ամերէթ. Թիճարէթ մու'ահէտէնամէլէրի միւտտէթինին ինգըլասընտա Մ. Ամէրիգա վէ Ալմանիա արասընտա մուհարէպէ զուհուր էտէճէյինտէն գօրգուլմագտա իսի իսէ տէ, Ուաշինկթընտան կէլէն պիր թէլէկրաֆնամէտէ պու պապտ պիր ի"թիլաֆ հասըլ օլմուշ օլուպ, իչպու ի"թիլաֆնամէ ահքեամընճա Ալմանիա տէվլէթինին Մ. Ամէրիգա տէվլէթինէ սա"իր տէվլէթլերին նա"իլ օլաբգարը պիլճիւմլէ սուհուլէթ վէ միւսա'ատէլերի կէօսթէրմէյէ մուվաֆֆագաթ էթմիշ իսիյի պիլիրիլմէքտէ տիր։

(162ին ոտէ սահէֆէնին պեվմը)

պօղաչա իչիւն գուլլանըլան 'ատի եաղ գալբը։ Ֆարզ էտելիմ քէ գահվէ ալթը իչիւն իսթի'մալ օլունան մատտէլէրտէն (չէքէրլի սուլը վէ 'ատի եաղը եարբմշար օգգա հիսապ էտէրէք) հաֆթատա պիրէր օգգա սարֆ օլունտու։ Զէնկին վէ ֆագիր նէ՞ գատար փարա սարֆ էթտիլէր վէ նէ՞ գատար ղըտա ալտըլար։

Պիր օգգա թէրէ եաղընըն գրյմէթի 12 վէ պիր օգգա պալըն գրյմէթի 10 ղրշ. օլուպ՝ ճէմ'ան 22 ղրշ. էտէր։ Ղըտաճա գրյմէթլէր ֆիհրիսթինտէն կէօրիւլտիւյիւ իւզրէ՝ թէրէ եաղընըն եիւզտէ պիրի փրօթէիտտէն, վէ եիւզտէ սէքսէն պէշի տէսէմիյաթտան (եաղլար) 'իպարէթ տիր։ Պիր փավընտ (թագրիպէն 142 տիրհէմ) թէրէ եաղը 3,410 գալօրի հէրարէթ հասբլ էտէր։ Զաթէն իզահ օլունտըզը իւզրէ եաղլը վէ չէքէրլի թա'ամլար վիւճուտէ սալթ սըճազլըգ վէրիրլէր։ Իմտի պիր օգգա թէրէ եաղընըն ղըտաճա գրյմէթի 4 տիրհէմ փրօթէիտ վէ թագրիպէն 9,600 գալօրի հէրարէթ տիր։ Պալըն եիւզտէ 81ի հուլվիյաթտան (չէքէրլի) 'իպարէթ տիր, վէ պիր փավընտ պալըն հէրարէթ հասբլ էտէն գուվվէթի 1,420 գալօրի տիր։ Տէմէք տիր քի պալ վիւճուտա անճագ հէրարէթ վէրիր, վէ պիր օգգա պալ թագրիպէն 4,000 գալօրի հէրարէթ թէտարիք էտէր։ Պիր օգգա թէրէ եաղընըն վէ պիր օգգա պալըն ղըտաճա գրյմէթլէրինի ճէմ' էտէճէք օլուրսագ՝ 4 տիրհէմ փրօթէիտ վէ թագրիպէն 13,600 գալօրի հէրարէթ պուլուրզ։ Ինսանըն վիւճուտը էնսիճէսինին քէսպ ի գուվվէթ էթմէսի իչիւն պիր օգգա թէրէ եաղընտան վէ պիր օգգա պալտան անճագ պու դատար մատտէ ի ինշա'իյէ վէ հէրարէթ ալա պիլիր։

Ֆագիրին թէտարիք էյլէտիյի գահվէ ալթընըն մատտէլէրինէ կէլտիքտէ՝ պիր օգգա փէնիր 5 ղրշ. եարբմ օգգա չէքէր 2 ղրշ. եարբմ օգգա 'ատի եաղ 4 ղրշ. ճէմ'ան 11 ղրշ. էտէր։ Ղըտաճա գրյմէթ ֆիհրիսթինտէն կէօրիւրիւզ քի փէնիրին եիւզտէ 26ը փրօթէիտտէն, եիւզտէ 34իւ եաղտան վէ եիւզտէ 2սի նիշասթէտէն 'իպարէթ տիր, վէ պիր փավընտ փէնիր 1,885 գալօրի հէրարէթ հասբլ էտէր։ Եաղ վէ նիշասթէլէր անճագ քէնտիլէրին հէրարէթ հասբլ էտէն գապիտիյէթլէրինէ կէօրէ ղըտաճա գրյմէթէ մայիք օլարագ՝ իքիսինին տէ ղըտաճա գրյմէթի 1,885 գալօրի հէրարէթտէ պուլունուր։ Իմտի պիր օգգա փէնիրին ղըտաճա գրյմէթի 104 տիրհէմ փրօթէիտ վէ թագրիպէն 5,320 գալօրի հէրարէթ տիր։ Շէքէր փրօթէիտի հավի տէյիլ տիր, վէ պիր փավընտ չէքէր 1,750 գալօրի, եարբմ օգգասը իսկ 2,460 գալօրի հէրարէթ հասբլ էտէր։ Եարբմ օգգա եաղընը հէրարէթ հասբլ էտիճի գուվվէթի 4,800 գալօրի տիր։ Պիւթիւն գահվէ ալթընը ղըտաճա գրյմէթինին եէքիւնիւ 104 տիրհէմ փրօթէիտ վէ 12,580 գալօրի հէրարէթ տիր։

Օն պիր ղրշ. մէսարիֆլէ էլտէ էտիլէն պու պիթիւն ղըտայը 22 ղրշ.լէ էլտէ էտիլէն պիւթիւն ղըտա իլէ թաթպիգ էտէրէք պուրատա 100 տիրհէմ փրօթէիտ քեարբմզ, լաքին 1,020 գալօրի հէրարէթ զայ'աթմզ օլտըզընը կէօրիւրիւզ։ 100 տիրհէմ փրօթէիտ 1,020 գալօրի հէրարէթտէն զիյատէ գրյմէթլի տիր, զիրա պիզիմ սա՞իր եէյէճէքլէրիմիզտէն չօգ զիյատէ ուճուզ օլարագ՝ փրօթէիտտէն զիյատէ եաղը վէ նիշասթէլի ղըտա մատտէլէրի ալա պիլիրիզ։ Լաքին պու քեարը զայ'աթա միւսավի թութարագ՝ կէօրիւրիւզ քի եէյէճէքլէրին ղըտաճա գրյմէթլէրինի պիլէն պիր քիմսէ, միւնասիպ եէյէճէքլէր ինթիխապ էտէրէք, պաչգա պիրիսինին 22 ղրշ. մասրաֆլէ էլտէ էթտիյի ղըտայա միւսավի պիր ղըտայը 11 ղրշ.լէ էլտէ էտէպիլիր։

Էթ հավի օլարը պոլ փրօթէիտ թէրքիպաթըյլէ պիզիմ եէյէճէքլէրիմիզին մուհիմմ պիր գըսմընը թէչքիլ էտէր։ Լաքին գուտրէթի օլմայան պիր ֆամիլեա չօգ տէֆ'ա էթլի թա'ամլար թէտարիք էտէմէզ, ամմա եէյէճէքլէրինի 'աղըլըլըգլէ սէչէրէք էթին էքսիկինին եէրինի գըսմէն տօլտուրա պիլիր։ Թէքրար եէյէճէքլէրին ղըտաճա գրյմէթինի կէօսթէրէն պիզիմ ֆիհրիսթիմիզ միւրաճա'աթ էտէրէք կէօրիւրիւզ քի գուրու ֆասուլեա եիւզտէ 22 փրօթէիտտէն, եիւզտէ 2 եաղտան վէ եիւզտէ 60 նիշասթէտէն 'իպարէթ տիր։ Պիր փավընտ գուրու ֆասուլեանընը հէրարէթ հասբլ էտէն գապիտիյէթի 1,520 գալօրի տիր։ Տէմէք տիր քի պիր օգգա գուրու ֆասուլեատա 88 տիրհէմ փրօթէիտ, 8 տիրհէմ եաղ վէ 240 տիրհէմ նիշասթէ պուլունուր, վէ պունլարընը ճիւմլէսի պիրլիքտէ 4,280 գալօրի հէրարէթ հասբլ էտէրլէր։

Էթին ֆարգը ճինսլէրինին վէ գըսմլարընընը վասաթընը ալարագ պունլար եիւզտէ 15 փրօթէիտ վէ եիւզտէ 20 եաղը հավի տիրլէր։ Պիր վավընտ էթին հէրարէթ հասբլ էտէն վասաթ գուվվէթինի տէ 1,500 գալօրի հիսապ էտէրիզ, վէ պէօյլէճէ հազիգի վասաթտան զիյատէ եիւքսէք պիր սայը գօմուչ օլուրզ։ Պու հիսապ իլէ պիր օգգա էթին ղըտաճա գրյմէթի 60 տիրհէմ փրօթէիտ վէ 4,220 գալօրի հէրարէթ տիր։ Լաքին պիր օգգա գուրու ֆասուլեանընը ղըտաճա օլան գրյմէթի 88 տիրհէմ փրօթէիտ վէ 4,280 գալօրի հէրարէթ տիր։

Իմաի պիր օգգա գուրու ֆասուլեա պիզիմ վիւ-ճուտրմրզըն քէսպի գուվվէթ էթմէսի իչիւն պիր օգգա էթտէն 28 տիրհէմ զիյատէ փրօթէիտ վէ 60 գալօրի զիյատէ հէրարէթ վէրէպիլիր։ Պիր օգգա գուրու ֆասուլեա 'ալէ'ումում պիր օգգա էթտէն զիյատէ ուճուզ, լաքին զըտա ճիհէթիյլէ անտէն գըյմէթլի տիր։ Ֆիլվազը՝ ֆասուլեա, պէզէլեա, նօհուտ, մէրճիմէք վէ սա՝իրէ կիպի գապուգլը պիլճիւմլէ հուպուպաթ՝ փրօթէիտ ճիհէթիյլէ 'ա-ճա՝իպ տէրէճէտէ զէնկին օլտրգլարը կիպի՝ հէրարէթ հասըլ էտէն եաղտան մահրում տէյիլ տիրլէր։ Գուրու ֆասուլեա քէնտի աղըրլըզընա միւսավի օլան ունուն հավի օլտրզը փրօթէիտին թագրիպէն իքի միսլինի՝ հավի օլտրզը կիպի՝ հէրարէթ հասըլ էտէն գուվվէթ ճիհէթիյլէ տէ անտէն իւսթիւն տիր։ Գուտրէթլերի օլմայան ֆամիլեալար իչիւն պու գուրու հուպուպաթ զըտա իչիւն էն պօլ վէ ուճուզ ճինստէն թա՝ամլար թէտարիք էյլէտիքլերի կիպի, էթլի թա՝ամլարը եէրինի հիչ տէյիլ իսէ զըսմէն թութմագ իչիւն էն միւնասիպ եէյէճէքլէր տիրլէր։ Էքմէքտէն սօնրա պու հուպուպաթ՝ նէ-պաթի էն միւնասիպ եէյէճէքլէր տիրլէր։ Գա-պուգլը հուպուպաթտան հասըլ օլան պու զըտա-լարըն հազմը, չօգ սըզտարտա եէնիլտիքլերին-տէ, կիւճ իսէ տէ, սօֆրատա սա՝իր եէյէճէքլէր իլէ պիրլիքտէ չօգ տէֆ՝ա իսթի՝մալ օլունարագ՝ պունլար էն զիյատէ իտարէլի վէ մուղազզի թա-՝ամլար օլապիլիրլէր։ Պու հուպուպաթտան լէզիզ էքմէքք եափրլամաղ վէ եափրլմասը տախի միւհթէ-միլ տէյիլ սիր։ լաքին խալգ անլէրին զըտա ճիհէ-թիյլէ օլան նիւքսէք գրյմէթինի պիր տէֆ՝ա անլա-տըրզընտա, վէ էվ գատնլարը տախի անլէրտէն չէ-չիտ չէչիտ թա՝ամլար եափմաղա վէ սօֆրատա ան-լէր իլէ եէնիլճէք թա՝ամլարը տախի տանա խօշ գըլմաղա ալըշտըգլարընտա, խուսուսա ֆուզարա սընֆը արասընտա, անլէրին իսթի՝մալը չօգ զիյա-տէ եայրլաճաղընա չիւպհէ եօգ տըր։

Պէօյլէճէ պիզիմ ալաճաղըմըզ զըտայը 'իլմի էս-սաս իւզէրինէ թէ՝սիս էյլէյէպիլիր իզ։ Էվ գատընը եախօտ աչը, 'իլմին տէլալէթիյլէ վիւճուտրմրզըն իհթիյաճաթընը քեամիլէն տէֆ՝ ու թէսվիյէ էտէն թա՝ամլարը՝ իճրասը միւմքին օլան էն պէօյիւք իտարէ իլէ հազըրլամալը տըրլար։ Դարիյունըն ֆիքրլէրինի գարըշտըրմամաղ իչիւն թա՝ամլարըն լէզզէթլերի վէ սուրէթի հազմլարը հագզընտա պիր չէյ եազմատըմ։ Հէր էվ գատընը հանկը թա-՝ամլար ֆամիլեանըն հանկը ա՝զասընա միւնասիպ օլմատըզընը, վէ թա՝ամլարը նէ վէճհլէ փիչիրէրէք վէ հանկի ճինս՝ թա՝ամը հանկըսըյա պէրապէր 'այնի սօֆրայա կէթիրէրէք անլէրին տա՝իմա տա-հա զիյատէ իչթիհա իլէ եէնիլմէսի միւմքին օլտը-զընը քէնտի թէճրիպէ ի զաթիյէսիյլէ անլայապի-լիր։ Լաքին իչտէն անլայան հէր պիր էվ գատընը եէյէճէքլէրին զըտաճա օլան գըյմէթլէրինէ վագֆ օլարագ՝ քէնտի հէր կիւն փիչիրտիյի թա՝ամլարը էօյլէ ճինսլէրտէն եափապիլիր քի, հէմ թա՝ամլար-տա իւչ պաչլըճա զըտա գրսմլարը մաՀլը-ա Նէ-ոէրէ պուլունսուն, հէմ տէ թա՝ամլար դ-մէն մերրէ-ոէրէ ապ մաոլաֆլա մէյտանա կէլսինլէր։

Պու պէնտլերի գալէմէ ալմաղտան մագսէտիմիզ գարիյունա միւքէմմէլ 'իլմի պիր մա՝լիւմաթ վեր-մէք տէյիլ իտի, վէ պու չէյ հաֆթալըգ պիր զա-զէթայա տա չօգ միւնասիպ տէյիլ տիր. անճագ պու մուհիմմ զըտա մէ՝նէլէսի հազզընտա մէրագ ույանտըրմաղա, վէ զըտա ալմաղ խուսուսընտա 'իլմին պէյան էյլէտիյի հագիգաթլարըն՝ 'իլմին փէյ-զամընը էօյրէնիպ տէ իճրա էթմէք իսթէյէնլէրէ նէ՝ գատար գրյմէթլի խըտմէթլէր իֆա էտէպլի տիքլերինի կէօսթէրմէյէ արզու էթմիշ իզ։

ՍՕՆ

ՄԷՎԱՏՏԸ ՄԻՒՆՏԷՐԻՃԷ

Գեամիլ խէլաս	(Յ. Գ. Գ.)	155
Ճիւզէֆֆէ Մաճճինի, հազիգի վաթան-փերվէր	(Հ. Մ. Ալէ՝)	156
Ուֆուգ	(,, ,, ,,)	158
Հինտիսթանտա խալամ էթթիհատը		159
Եէնի 'Էօմր		160
Ս. Փաթրիգին խթի՝ֆասը		160
Գահրէմանանէ իչլէր		161
Ղըտա	(Մ. Մէ՝սէ-էան)	162
Սէյյահաթ	(Վէր. Ա. Ա.Շէրոճեան)	162
Ատէմ թէտարիք էթմէնին եօլու	(Տօք. Գալը-սդ Նաճարէան)	161
Շու՝ունաթ ը սէյասիյէ		167

Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ՝ԱՍԸ
ՖԻՆՃԱՆՃԷԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ